
DIAGNOZA OCZEKIWAŃ NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH WOBEC
KSZTAŁCENIA NA STUDIACH PIERWSZEGO STOPNIA I NA JEDNOLITYCH STUDIACH
MAGISTERSKICH W UNIWERSYTECIE ŚLĄSKIM W KATOWICACH

RAPORT Z BADAŃ

Projekt „Wyspy wiedzy” korzysta z dofinansowania o wartości 155 956,00 EUR otrzymanego od Islandii, Liechtensteinu i Norwegii w ramach Funduszy EOG. Celem projektu jest rozwój kultury jakości w sektorze edukacji poprzez zdiagnozowanie, zaplanowanie, rozwinięcie i wdrożenie do 30.04.2024 r. koncepcji kształcenia uniwersyteckiego opartego na projektowaniu uniwersalnym, edukacji włączającej i spersonalizowanej, a także na kształceniu umiejętności kluczowych z punktu widzenia potrzeb społeczno-gospodarczych oraz kompetencji niezbędnych do swobodnego dostosowywania się studentów i absolwentów Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach do zmieniających się czasów.

SPIS TREŚCI

I. ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE BADAŃ ORAZ CHARAKTERYSTYKA PRÓBY BADAWCZEJ.....	2
II. OPINIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH NA TEMAT PLANÓW EDUKACYJNYCH ICH UCZNIÓW I UCZENNIC	7
III. OPINIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK NA TEMAT CZYNNIKÓW DECYDUJĄCYCH O WYBORZE UCZELNI I KIERUNKÓW STUDIÓW PRZEZ UCZNIÓW I UCZENNICE SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH.....	11
IV. OPINIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK NA TEMAT ŹRÓDEŁ I RODZAJÓW INFORMACJI O INTERESUJĄCYCH ICH UCZNIÓW I UCZENNICE UCZELNIACH I KIERUNKACH STUDIÓW	16
V. WSPÓŁPRACA SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH REPREZENTOWANYCH PRZEZ NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELKI Z UNIWERSYTEM ŚLĄSKIM W KATOWICACH.....	19
VI. WNIOSKI I REKOMENDACJE	26
SPIS WYKRESÓW	29
ANEKS – NARZĘDZIE BADAWCZE	30

I. ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE BADAŃ ORAZ CHARAKTERYSTYKA PRÓBY BADAWCZEJ

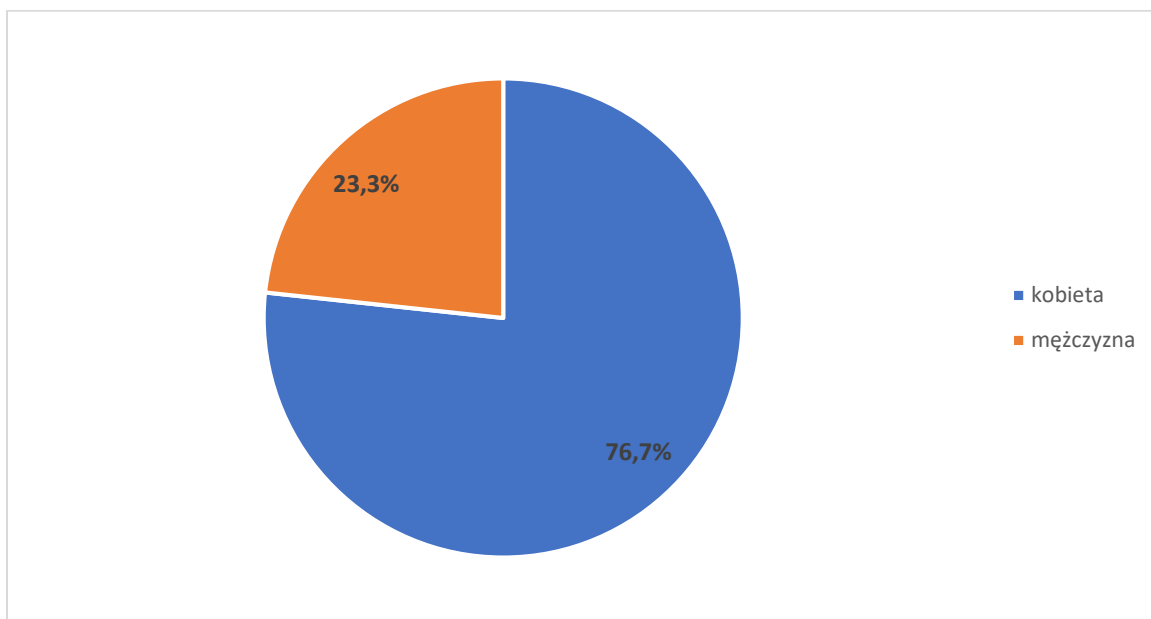
Problematyka badań przeprowadzonych wśród nauczycieli i nauczycielek szkół ponadpodstawowych obejmowała dwie grupy pytań badawczych: pierwsza dotyczyła opinii na temat kształcenia na studiach pierwszego stopnia i jednolitych studiach magisterskich prowadzonych w UŚ, natomiast druga była związana z oczekiwaniami wobec kształcenia na studiach pierwszego stopnia i jednolitych studiach magisterskich prowadzonych w tej uczelni. Zestawienie szczegółowych pytań badawczych znajduje się poniżej.

I. Jakie opinie na temat kształcenia na studiach pierwszego stopnia i jednolitych studiach magisterskich prowadzonych w UŚ mają nauczyciele i nauczycielki szkół ponadpodstawowych?
<ol style="list-style-type: none">1. Czy nauczyciele szkół znają ofertę dydaktyczną UŚ?2. Jak oceniana jest oferta dydaktyczna UŚ?3. Jak oceniana jest działalność promocyjna UŚ w szkołach?4. Czy, zdaniem nauczycieli, uczniowie są zainteresowani studiami wyższymi w UŚ?
II. Jakie oczekiwania wobec kształcenia na studiach pierwszego stopnia i jednolitych studiach magisterskich prowadzonych w UŚ mają nauczyciele i nauczycielki szkół ponadpodstawowych?
<ol style="list-style-type: none">1. Jak oceniane są przez nauczycieli potrzeby uczniów w zakresie oferty edukacyjnej UŚ?2. Czego, zdaniem nauczycieli, oczekują uczniowie od oferty edukacyjnej UŚ?

Kadrę dydaktyczną szkół ponadpodstawowych objęto badaniem ilościowym – zastosowano technikę ankiety internetowej. Link do kwestionariusza rozesłano do różnych szkół ponadpodstawowych w województwie śląskim, korzystając z bazy danych, jakimi dysponuje Biuro Kandydata i Absolwenta Uniwersytetu Śląskiego.

W badaniu ankietowym wzięło udział łącznie 150 osób zatrudnionych w szkołach ponadpodstawowych. Ponad trzy czwarte badanych (76,7%) stanowiły kobiety, natomiast 23,3% indagowanych to mężczyźni. Dane prezentuje wykres nr 1.

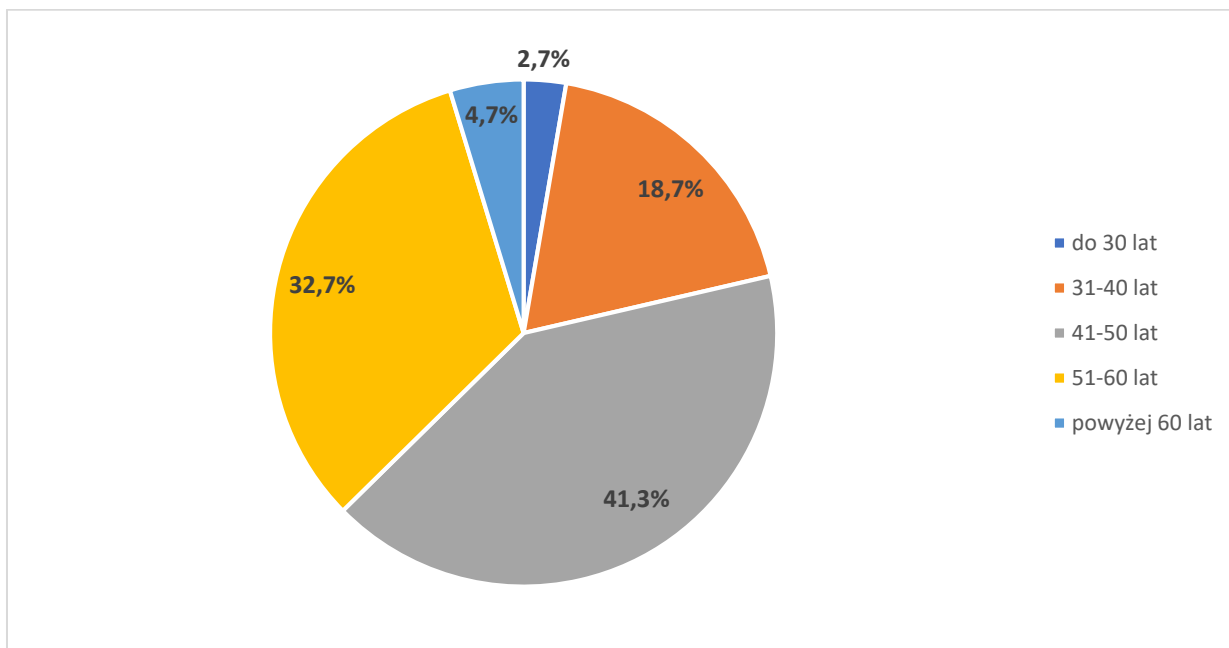
WYKRES 1. STRUKTURA RESPONDENTEK I RESPONDENTÓW WEDŁUG PŁCI – BADANIE NAUCZYCIELEK I NAUCZYCIELI SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH

Źródło: Badania i obliczenia własne, N=150.

Grupa badanych była zróżnicowana pod względem wieku. Jak pokazują dane zaprezentowane na wykresie nr 2, największą jej część stanowili nauczyciele i nauczycielki w wieku 41-50 lat (41,3%), nieznacznie mniej osób jest natomiast w wieku 51-60 lat. Oznacza to, że wśród indagowanych przeważają doświadczeni pedagodzy i pedagogi, osoby o stosunkowo długim stażu pracy. Mniej więcej co piąty uczestnik i uczestniczka badania (18,7%) jest w wieku 31-40 lat. Tylko 4,7% badanych ukończyło 60. rok życia, a 2,7% ankietowanych to osoby do 30. roku życia.

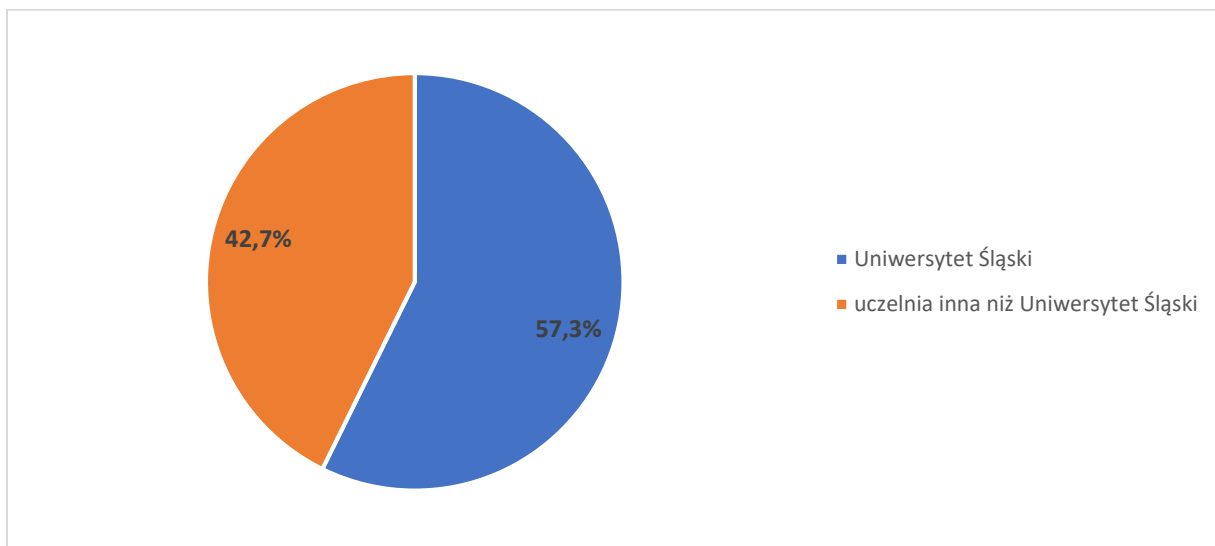
WYKRES 2. STRUKTURA RESPONDENTEK I RESPONDENTÓW WEDŁUG WIEKU – BADANIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH

Źródło: Badania i obliczenia własne, N=150.

Osoby uczestniczące w badaniu zapytano również, czy ukończyły studia w Uniwersytecie Śląskim. Dane na wykresie nr 3 pokazują, że wśród ankietowanych przeważają absolwentki i absolwenci tej uczelni: 57,3% ankietowanych ukończyło UŚ, natomiast pozostali (42,7%) wskazali na odbycie studiów w innej uczelni.

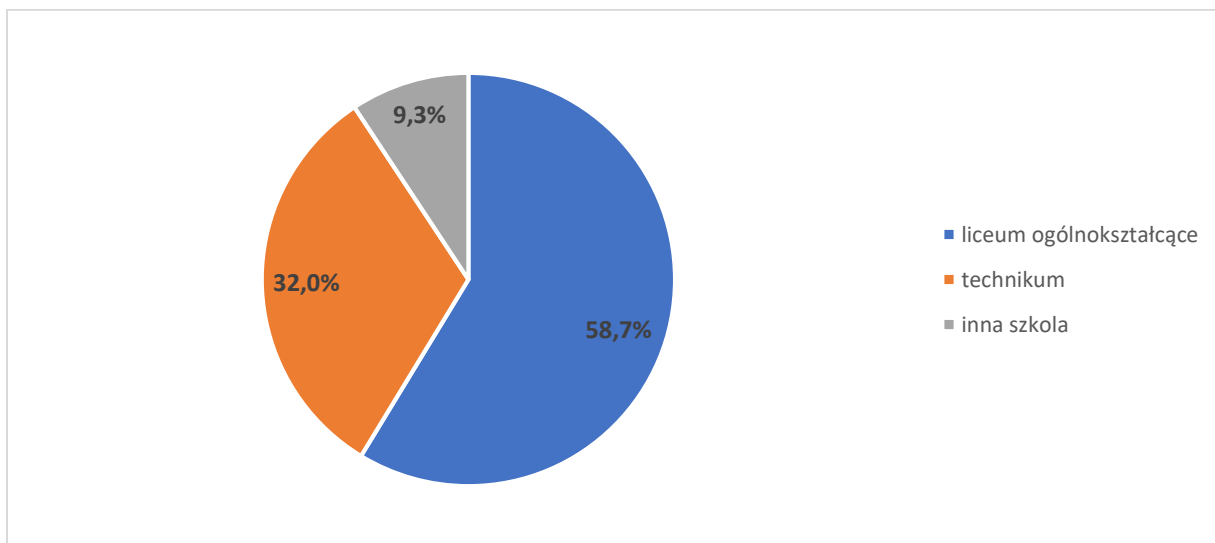
WYKRES 3. DEKLARACJE UKOŃCZENIA STUDIÓW W UNIwersYTECIE ŚLĄSKIM – BADANIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH

Źródło: Badania i obliczenia własne, N=150.

Ankietowani określali także typ szkoły, w której pracują. Najwięcej nauczycieli i nauczycielek jest zatrudnionych w liceach ogólnokształcących (58,7%). Co trzecia osoba (32,0%) pracuje w technikum, a 9,3% uczestników i uczestniczek badania zadeklarowało inny typ szkoły – wymieniano tu przede wszystkim zespoły szkół, szkoły artystyczne oraz branżowe. Szczegółowe dane prezentuje wykres nr 4. Warto dodać, że tylko jedna osoba pracuje w szkole niepublicznej – pozostałe wskazały na zatrudnienie w placówce państwowej.

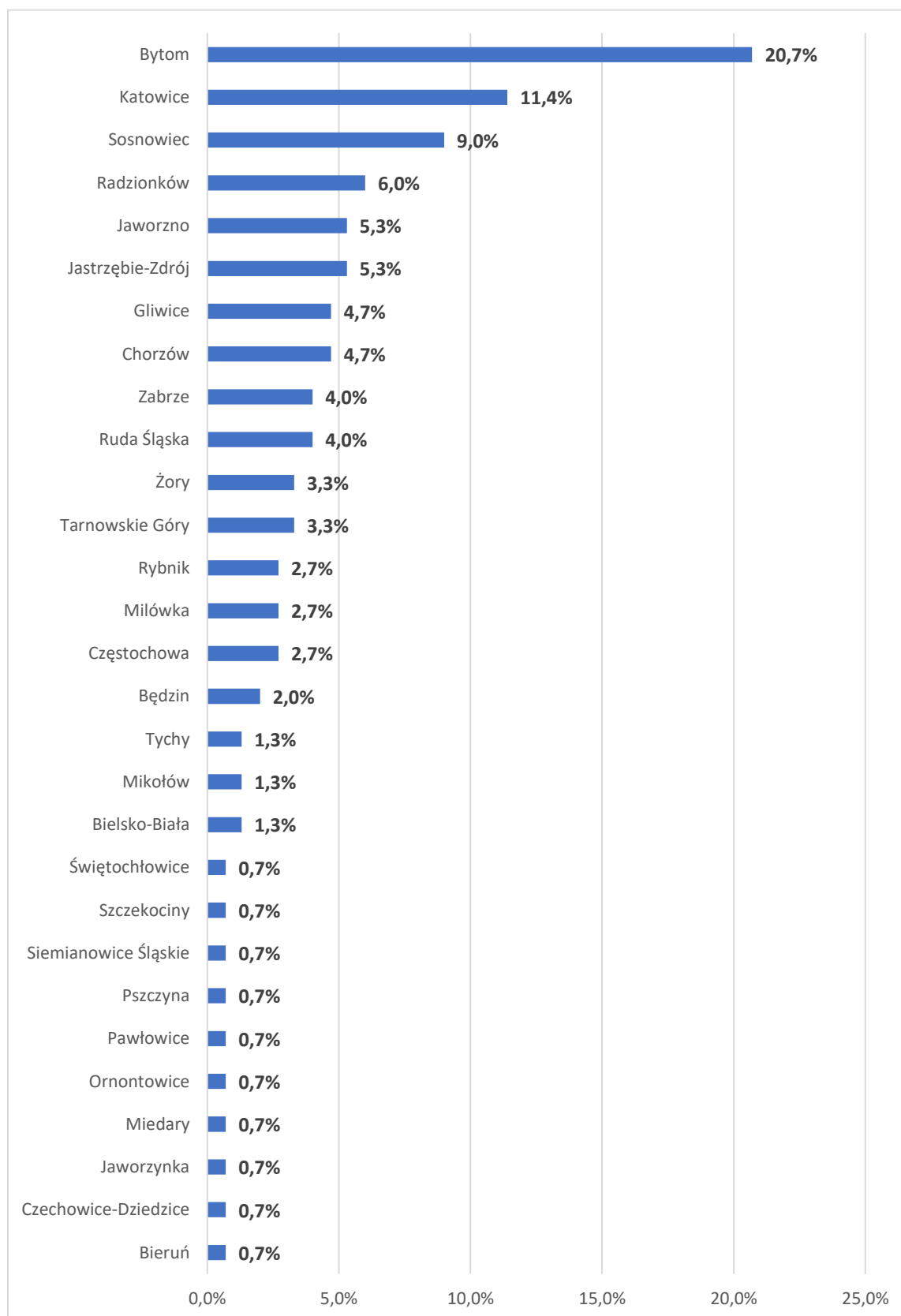
WYKRES 4. TYP SZKOŁY PONADPODSTAWOWEJ, W JAKIEJ ZATRUDNIENI SĄ RESPONDENCI I RESPONDENTKI – BADANIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH

Źródło: Badania i obliczenia własne, N=150.

Wykres nr 5 prezentuje zestawienie miejscowości, w których znajdują się szkoły, w jakich zatrudnieni są respondenci i respondentki. Na podstawie zebranych danych można stwierdzić, że w badaniu uczestniczyły wyłącznie osoby pracujące w szkołach działających na terenie województwa śląskiego. Najliczniej reprezentowaną wśród badanych grupę pedagogów stanowiły nauczycielki i nauczyciele pracujący w Bytomiu (20,7%). Na drugim miejscu znalazły się osoby, których szkoły działają w Katowicach (11,4%), zaś na trzecim ci, których miejsca pracy są zlokalizowane w Sosnowcu (9,0%). Kolejno wskazywane były takie miasta, jak: Radzionków (6,0% wskazań), Jaworzno i Jastrzębie-Zdrój (po 5,3% odpowiedzi), Gliwice i Chorzów (po 4,7% wskazań) oraz Zabrze i Ruda Śląska (po 4,0% odpowiedzi). Żory i Tarnowskie Góry reprezentowało po 3,3% ankietowanych, zaś Rybnik, Mikówkę i Częstochowę po 2,7% pytanym. W Będzinie mieszczą się szkoły 2,0% respondentów i respondentek, a w Tychach, Mikołowie i Będzinie pracuje po 1,3% uczestników i uczestniczek badania. Pojedyncze osoby wskazywały takie miejscowości, jak: Bieruń, Czechowice-Dziedzice, Jaworzynka, Miedary, Ornontowice, Pawłowice, Pszczyna, Siemianowice Śląskie, Szczekociny i Świętochłowice.

WYKRES 5. MIEJSCOWOŚCI, W KTÓRYCH ZNAJDUJĄ SIĘ SZKOŁY, W JAKICH ZATRUDNIENI SĄ RESPONDENCI I RESPONDENTKI – BADANIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH

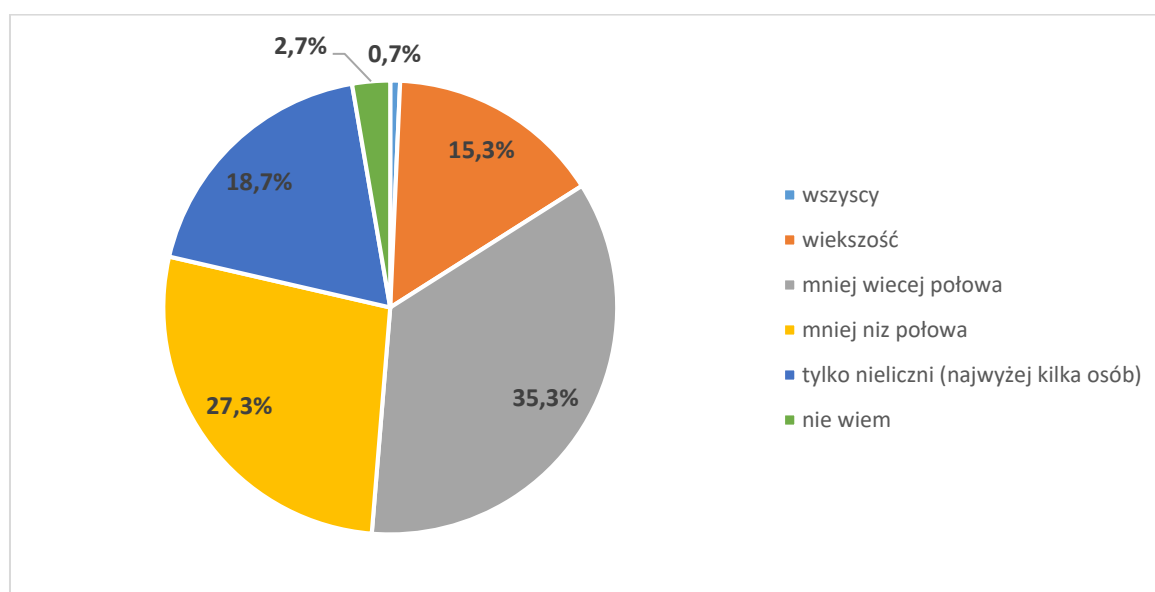
* Wykres nie uwzględnia braków danych.
 Źródło: Badania i obliczenia własne, N=150.

II. OPINIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH NA TEMAT PLANÓW EDUKACYJNYCH ICH UCZNIÓW I UCZENNIC

Pierwszy blok pytań adresowanych do nauczycieli i nauczycielek dotyczył planów edukacyjnych ich uczniów i uczennic. Za szczególnie interesujące w tym kontekście uznano kwestie związane z podejmowaniem przez nich studiów tuż po ukończeniu szkoły.

Inicjujące pytanie dotyczyło liczby uczniów i uczennic, którzy w pierwszym semestrze klasy maturalnej mają sprecyzowane plany dotyczące podjęcia studiów tuż po ukończeniu szkoły. Jak pokazują dane zaprezentowane na wykresie nr 6, zdaniem 35,3% nauczycieli i nauczycielek plany takie ma mniej więcej połowa ich uczniów i uczennic, natomiast 27,3% ankietowanych przyznało, że mogą to powiedzieć w odniesieniu do mniej niż połowy z nich. Mniej więcej co piąta osoba ankietowana (18,7%) uważa, że tylko nieliczni uczniowie i uczennice z ich szkół mają sprecyzowane plany edukacyjne na czas tuż po ukończeniu szkoły ponadpodstawowej, podczas gdy deklaracje wskazujące na większość uczniów złożyło 15,3% nauczycieli i nauczycielek biorących udział w badaniu. Tylko jedna osoba ankietowana (0,7%) stwierdziła, że plany takie mają wszyscy maturzyści i maturzystki w jej szkole. Warto zauważyć, że respondenci i respondentki są dobrze zorientowani w zamierzeniach swoich uczniów i uczennic, bowiem tylko 2,7% indagowanych przyznało, że nie potrafią odpowiedzieć na zadane im pytanie.

WYKRES 6. OPINIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK NA TEMAT LICZBY UCZNIÓW I UCZENNIC KLAS MATURALNYCH, MAJĄCYCH SPRECYZOWANE PLANY DOTYCZĄCE PODJĘCIA STUDIÓW TUŻ PO UKOŃCZENIU SZKOŁY

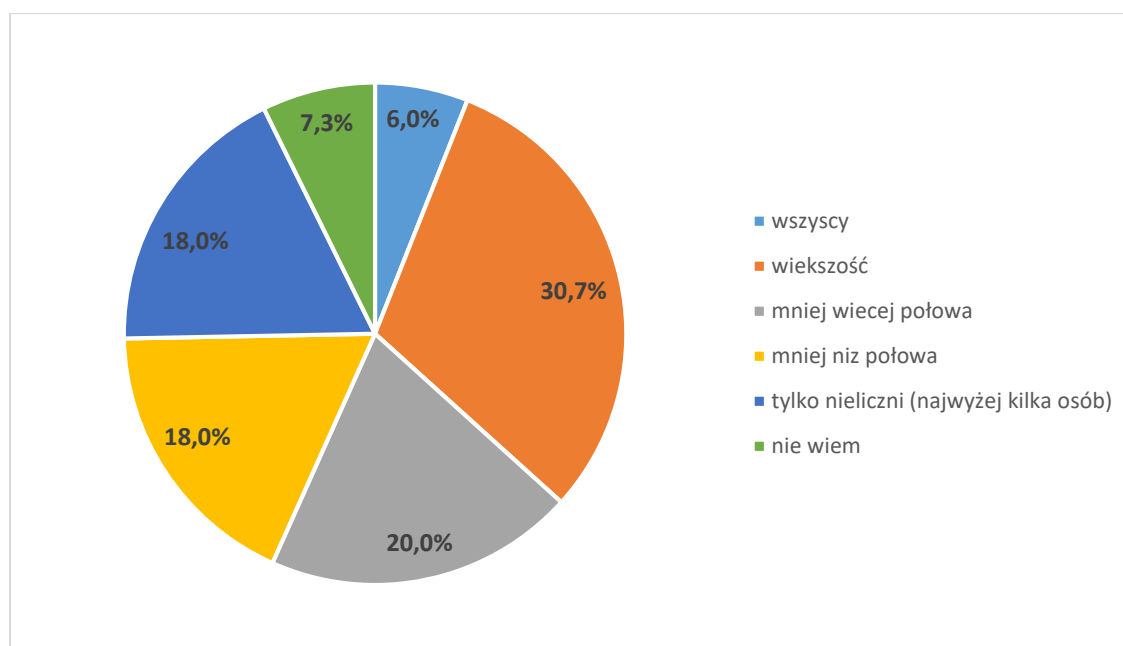
Źródło: Badania i obliczenia własne, N=150.

Kolejne pytanie dotyczyło faktycznej liczby uczniów i uczennic podejmujących studia tuż po ukończeniu szkoły ponadpodstawowej. Największy odsetek nauczycieli i nauczycielek (30,7%) stanowiły osoby, deklarujące, że studia podejmuje większość absolwentów i absolwentek ich szkół, natomiast co piąty (20,0%) uczestnik bądź uczestniczka badania deklarowała, że dotyczy to mniej więcej połowy grupy osób kończących szkołę. Wskazania dotyczące mniej niż połowy uczniów i uczennic podejmujących studia tuż po ukończeniu szkoły dotyczyły 18,0% indagowanych; taki sam odsetek badanych wskazał na nieliczne osoby, które się na to decydują. O tym, że studia podejmują wszyscy uczniowie i wszystkie

uczennice tuż po ukończeniu szkoły jest przekonanych 6,0% ankietowanych, natomiast brak wiedzy na ten temat zadeklarowało 7,3% pytanym. Szczegółowe dane przedstawia wykres nr 7.

Na podstawie uzyskanych danych można stwierdzić, że znaczna część uczennic i uczniów decyduje się na podjęcie studiów tuż po ukończeniu szkoły ponadpodstawowej, co najpewniej wynika z ich przekonania o znaczeniu wyższego wykształcenia w rozwoju kariery zawodowej. Ukończenie liceum ogólnokształcącego nie przygotowuje do wykonywania określonego zawodu, stąd konieczne jest dalsze kształcenie. Należy też zauważyć, że *gros* młodych ludzi nie dąży do pełnego usamodzielnienia się po ukończeniu szkoły ponadpodstawowej – studia dają im szansę na przedłużenie czasu, w którym nie muszą martwić się o swoje utrzymanie, ponieważ odpowiedzialność za to biorą ich rodzice.

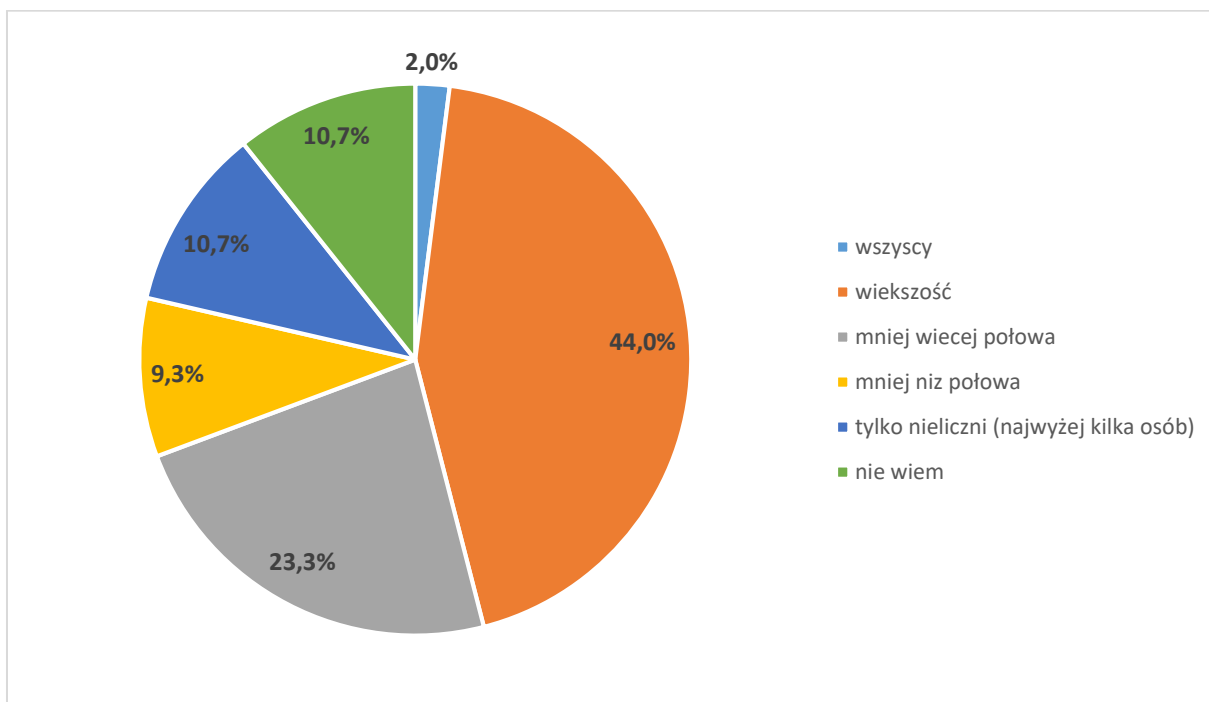
WYKRES 7. OPINIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK NA TEMAT LICZBY UCZNIÓW I UCZENNIC, PODEJMUJĄCYCH STUDIA TUŻ PO UKOŃCZENIU SZKOŁY

Źródło: *Badania i obliczenia własne, N=150.*

Z perspektywy założonych celów badawczych istotne było również pozyskanie informacji na temat liczby uczniów i uczennic podejmujących studia w Aglomeracji Śląskiej. Na podstawie danych przedstawionych na wykresie nr 8 można uznać, że uczelnie działające na tym obszarze są dla dużej części uczniów i uczennic szkół województwa śląskiego z różnych względów atrakcyjne. Najwięcej ankietowanych (44,0%) przyznało, że większość absolwentów i absolwentek ich szkół podejmuje studia w Aglomeracji Śląskiej, natomiast 23,3% pytanym wskazało, że robi to mniej więcej połowa z nich. Należy dodać, że 2,0% osób biorących udział w badaniu zadeklarowało, że wszyscy ich uczniowie i uczennice podejmują studia w uczelniach zlokalizowanych na tym terenie. Jedna na dziesięć osób badanych (10,7%) deklaruowała, że decyzję o studiowaniu w Aglomeracji Śląskiej podejmują nieliczni absolwenci i absolwentki ich szkół, a 9,3% pytanym wskazywało na mniej niż połowę z nich. Zbliżony odsetek badanych (10,7%) przyznał, że nie wiedzą, jaka część absolwentów i absolwentek ich szkół podejmuje studia w Aglomeracji Śląskiej.

WYKRES 8. OPINIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK NA TEMAT LICZBY UCZNIÓW I UCZENNIC, PODEJMUJĄCYCH STUDIA W AGLOMERACJI ŚLĄSKIEJ

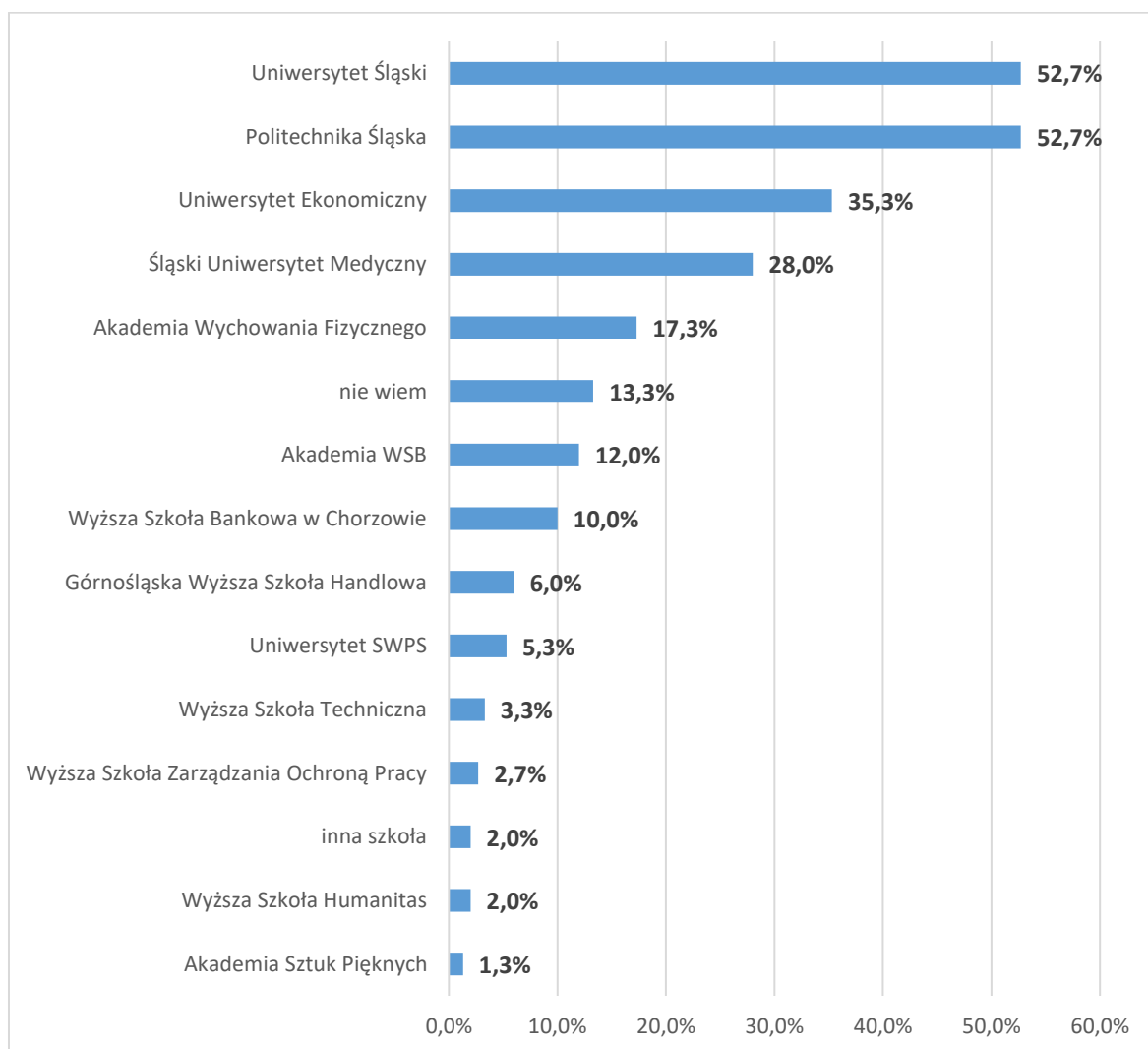

Źródło: Badania i obliczenia własne, N=150.

Nauczycieli i nauczycielki zapytano także o konkretne uczelnie działające na terenie Aglomeracji Śląskiej, które wybierają absolwenci i absolwentki ich szkół. Zestawienie ich odpowiedzi prezentuje wykres nr 9. Wyraźnie widać, że dwie uczelnie cieszą się największą popularnością wśród młodzieży kończącej szkołę ponadpodstawową: jest to Uniwersytet Śląski oraz Politechnika Śląska. Jednakowy odsetek pytaných (52,7%) wskazał na te uczelnie jako najczęściej wybierane przez absolwentów i absolwentki ich szkół. Na trzecim miejscu pod względem odsetka wskazań znalazł się Uniwersytet Ekonomiczny (35,3%), zaś na czwartym – Śląski Uniwersytet Medyczny (28,0% odpowiedzi). Na dalszych pozycjach lokuje się Akademia Wychowania Fizycznego (17,3% wskazań), Akademia WSB (12,0% odpowiedzi) oraz Wyższa Szkoła Bankowa w Chorzowie (10,0% wskazań). Rzadziej wskazywano takie uczelnie, jak Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa (6,0%), Uniwersytet SWPS (5,3%), Wyższa Szkoła Techniczna (3,3%), Wyższa Szkoła Zarządzania Ochroną Pracy (2,7%) czy wyższa Szkoła Humanitas (2,0%) i Akademia Sztuk Pięknych (1,3%). Warto zauważyć, że 13,3% indagowanych nie potrafiło podać nazw uczelni, które najczęściej wybierają uczennice i uczniowie ich szkół.

Na podstawie zebranych danych można wnioskować, że absolwenci i absolwentki szkół ponadpodstawowych reprezentowanych przez osoby biorące udział w badaniu najchętniej wybierają uczelnie publiczne działające na terenie Aglomeracji Śląskiej. Wpływ na ich decyzje ma z pewnością fakt, że ich oferta dydaktyczna jest najbardziej rozbudowana, ponadto kształcenie w nich jest bezpłatne. Nie bez znaczenia pozostaje przy tym fakt, że rozpoznawalność i renoma wielu z nich jest wyższa niż to ma miejsce w odniesieniu do szkół niepublicznych.

WYKRES 9. UCZELNIE DZIAŁAJĄCE NA TERENIE AGLOMERACJI ŚLĄSKIEJ, KTÓRE NAJCZĘŚCIEJ WYBIERAJĄ UCZNIOWIE I UCZENNICE OSÓB UCZĄCYCH W SZKOŁACH PONADPODSTAWOWYCH, BIORĄCYCH UDZIAŁ W BADANIU

* Wykres nie uwzględnia braków danych.

** Procent wskazań nie sumuje się do 100, ponieważ osoby badane mogły wybrać więcej niż jedna odpowiedź.

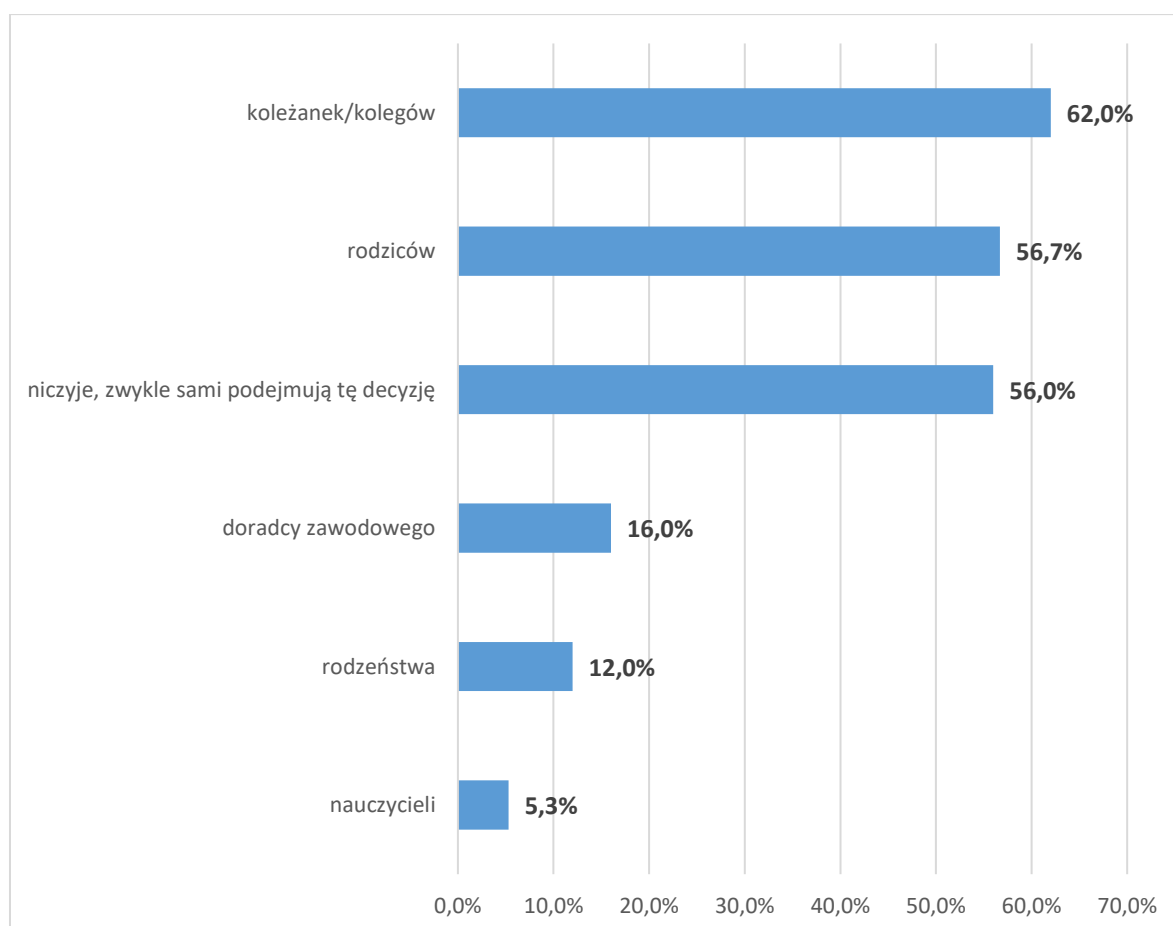
Źródło: Badania i obliczenia własne, N=150.

III. OPINIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK NA TEMAT CZYNNIKÓW DECYDUJĄCYCH O WYBORZE UCZELNI I KIERUNKÓW STUDIÓW PRZEZ UCZNIÓW I UCZENNICE SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH

Decyzje dotyczące podjęcia studiów należą do jednych z najważniejszych w życiu młodych ludzi, dlatego też istotne było sprawdzenie, czym kierują się oni, dokonując wyboru konkretnej uczelni i kierunku.

W pierwszej kolejności nauczyciele i nauczycielki zostali poproszeni o wskazanie osób, których rady biorą pod uwagę uczniowie i uczennice, planując swoją edukację na poziomie wyższym. Dane na wykresie nr 10 wskazują na znaczącą rolę koleżanek i kolegów, których rady są ważne przy podejmowaniu takich decyzji według 62,0% ankietowanych. Ważnymi osobami, z których opiniami liczą się uczennice i uczniowie są rodzice, na których rolę w wyznaczaniu dalszego kierunku kształcenia wskazało 56,7% pytanym. Mniejsze znaczenia ma w tym obszarze doradca zawodowy, na którego wskazało 26,0% ankietowanych, rodzeństwo (12,0% wskazań) czy nauczyciele (5,3% odpowiedzi). Należy podkreślić, że aż 56,0% indagowanych przyznało, że uczniowie podejmują decyzję o wyborze uczelni i kierunku studiów samodzielnie, nie prosząc nikogo o radę.

WYKRES 10. OPINIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK NA TEMAT OSÓB, KTÓRYCH RADY BIORĄ POD UWAGĘ ICH UCZNIOWIE I UCZENNICE, PODEJMUJĄC DECYZJE O PODJĘCIU STUDIÓW NA KONKRETNEJ UCZELNI I KIERUNKU

* Wykres nie uwzględnia braków danych.

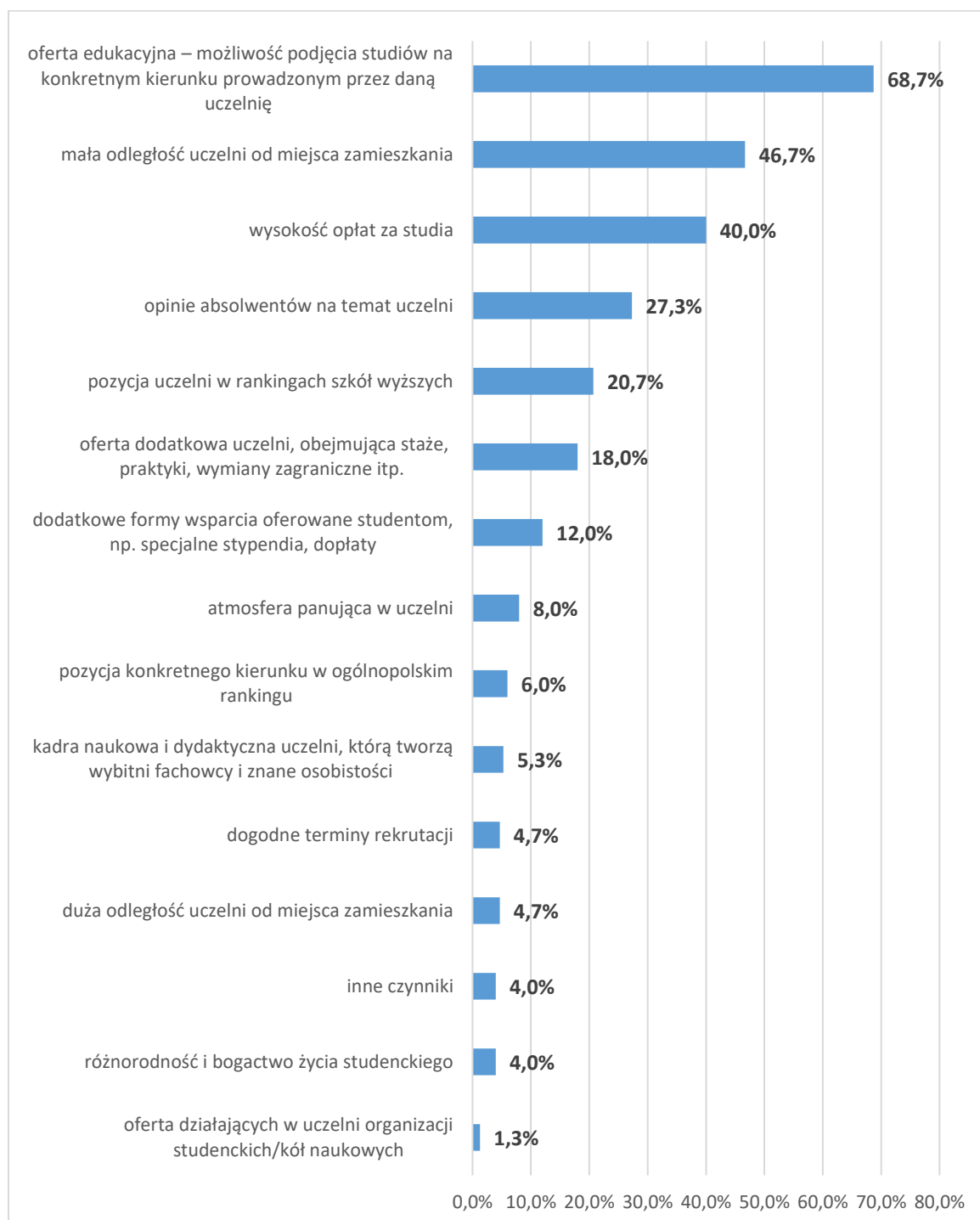
** Procent wskazań nie sumuje się do 100, ponieważ osoby badane mogły wybrać więcej niż jedna odpowiedź.

Źródło: Badania i obliczenia własne, N=150.

Nauczyciele i nauczycielki zostali również poproszeni i wskazanie czynników odgrywających najważniejszą rolę przy podejmowaniu przez uczniów i uczennice decyzji o podjęciu studiów w konkretnej uczelni. Zdecydowanie najczęściej badanych przyznało, że najważniejsza jest oferta edukacyjna uczelni, na którą wskazało 68,7% z nich. Na drugim miejscu podawano małą odległość od miejsca zamieszkania – jest to czynnik kluczowy według 46,7% indagowanych. Zdaniem 40,0% uczestników badania dla młodych ludzi decydujących o podjęciu studiów istotne znaczenie ma wysokość chesnego. Mniejsze znaczenia mają opinie absolwentów na temat uczeni (27,3% wskazań) oraz pozycja uczelni w rankingu szkół wyższych (20,7% wskazań). Staże, praktyki, wymiany zagraniczna są dla uczniów i uczennic ważne według 18,0% badanych, natomiast zdaniem 12,0% z nich znaczącą rolę odgrywają dodatkowe formy wsparcia oferowane studentom (chodzi tu – między innymi – o stypendia specjalne czy dopłaty). Rzadziej wymieniano takie czynniki, jak atmosfera panująca w uczeni (8,0%), pozycja konkretnego kierunku w rankingu (6,0%), kadra naukowa uczelni (5,3%), dogodne terminy rekrutacji (4,7%), duża odległość uczelni od miejsca zamieszkania (4,7%) czy różnorodność i bogactwo życia studenckiego (4,0%) oraz oferta kół i organizacji studenckich (1,3%). Szczegółowe dane zostały zestawione na wykresie nr 11.

Wyraźnie widać, że według nauczycieli i nauczycielek pierwszorzędne znaczenie przy wyborze uczelni przez kandydatów i kandydatki na studia ma jej oferta dydaktyczna: jeśli jest ona rozbudowana i trafia w potrzeby oraz zainteresowania młodych ludzi, to istnieje duże prawdopodobieństwo, że zostanie przez nich wybrana. Nie bez znaczenia pozostają też czynniki ekonomiczne: jeśli uczelnia zlokalizowana jest w niedużej odległości od miejsca zamieszkania, a w dodatku oferuje bezpłatne kształcenie, to ogranicza to koszty, jakie ponosi osoba studiująca i jej rodzice. Może to być ważny czynnik motywujący do podjęcia studiów w uczelniach publicznych, działających blisko miejsca zamieszkania przyszłych studentek i studentów.

WYKRES 11. OPINIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK NA TEMAT CZYNNIKÓW ODGRYWAJĄCYCH NAJWAŻNIEJSZĄ ROLĘ PRZY PODEJMOWANIU PRZEZ UCZNIÓW I UCZENNICE DECYZJI O PODJĘCIU STUDIÓW W KONKRETNEJ UCZELNI

* Wykres nie uwzględnia braków danych.

** Procent wskazań nie sumuje się do 100, ponieważ osoby badane mogły wybrać więcej niż jedna odpowiedź.

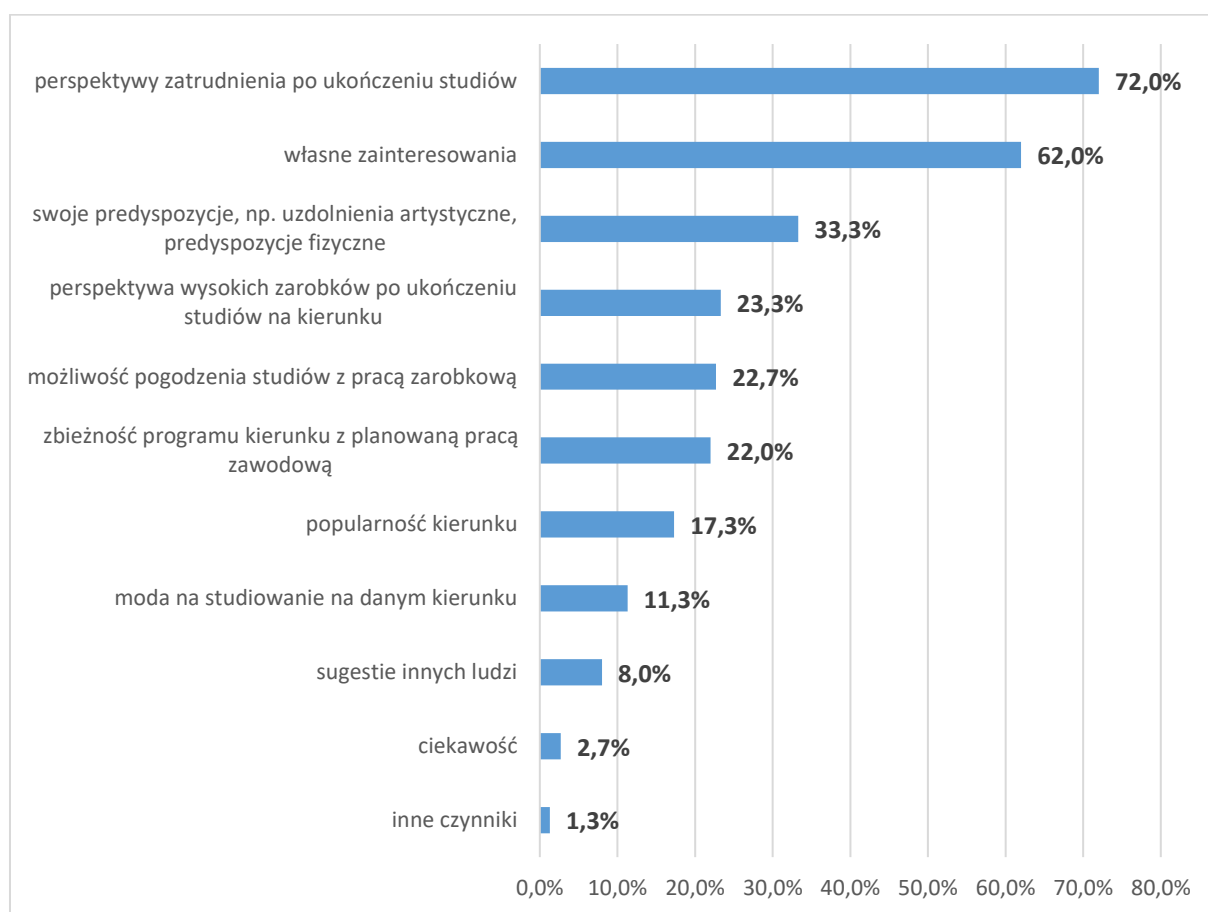
Źródło: Badania i obliczenia własne, N=150.

Badani wskazywali także czynniki decydujące o wyborze przez młodzież konkretnych kierunków studiów. Zestawienie odpowiedzi prezentuje wykres nr 12. Zdaniem największej liczby pedagogów i pedagożek wybór konkretnych kierunków studiów jest podyktowany perspektywami zatrudnienia po ukończeniu studiów – wskazuje na to 72,0% z nich. Znaczna część ankietowanych (62,0%) uważa, że duże znaczenia mają w tym wypadku własne zainteresowania kandydatów na studia. Co trzecia

osoba biorąca udział w badaniu (33,3%) twierdzi, że wybierając kierunek studiów jej uczniowie i uczennice kierują się własnymi predyspozycjami, a co czwarta (23,3%) jest zdania, że ważna jest dla nich perspektywa wysokich zarobków po ukończeniu studiów. Dalej wymieniano takie czynniki, jak: możliwość pogodzenia studiów z pracą zarobkową (22,7% wskazań), zbieżność programu studiów z planowaną pracą zawodową (22,0%) oraz popularność kierunku (17,3%). Moda na studiowanie na danym kierunku to czynnik decydujący o jego wyborze według 11,3% ankietowanych, zaś sugestie innych ludzi są kluczowe w opinii 8,0% indagowanych. Najrzadziej jako motywator do podjęcia studiów na konkretnym kierunku wskazywano natomiast ciekawość (2,7%).

Na podstawie zgromadzonych danych można stwierdzić, że według opinii nauczycieli i nauczycielek ich uczniowie i uczennice kierują się w głównej mierze względami pragmatycznymi przy wyborze kierunku studiów. Szczególne znaczenia mają dla nich perspektywy zatrudnienia, wysokie zarobki, jakie będą uzyskiwać po ukończeniu studiów. Nie bez znaczenia pozostają jednak również ich zainteresowania.

WYKRES 12. OPINIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK NA TEMAT CZYNNIKÓW ODGRYWAJĄCYCH NAJWAŻNIEJSZĄ ROLĘ PRZY PODEJMOWANIU PRZEZ UCZNIÓW I UCZENNICE DECYZJI O PODJĘCIU STUDIÓW NA KONKRETNYM KIERUNKU

* Wykres nie uwzględnia braków danych.

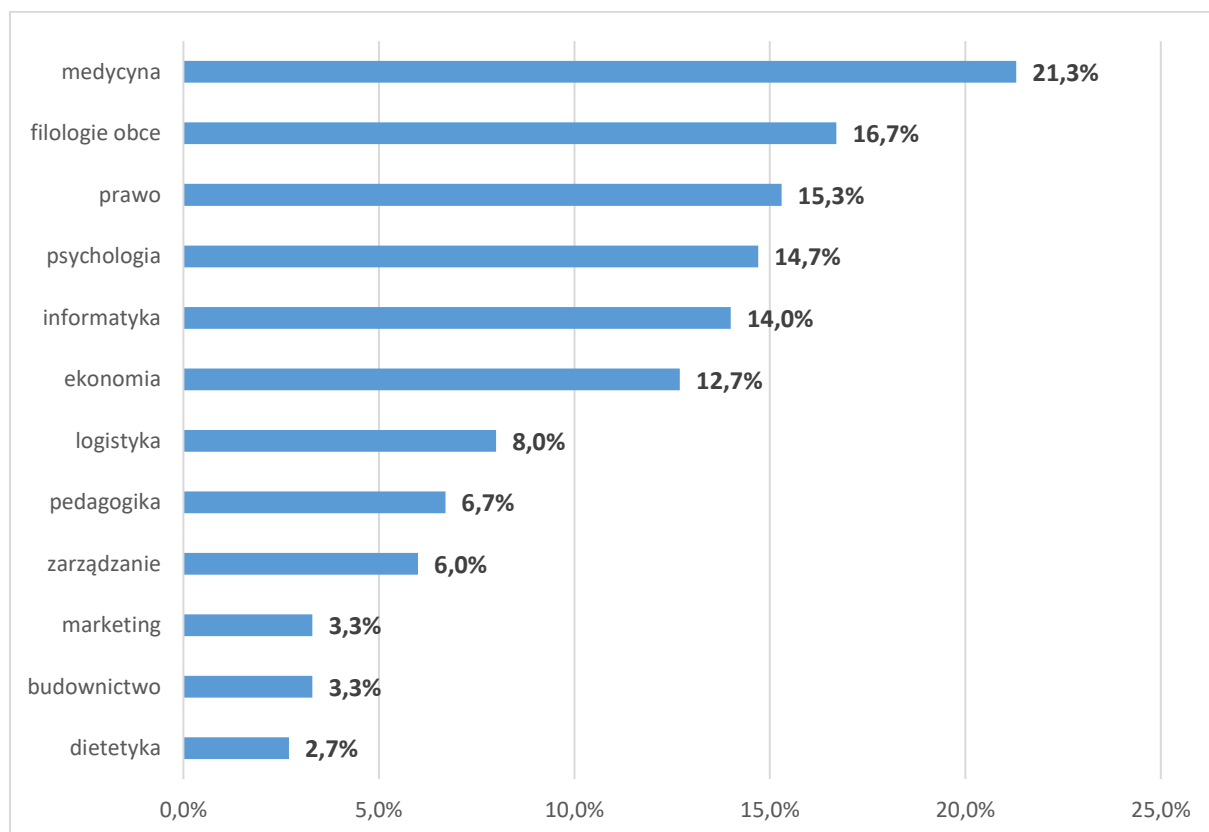
** Procent wskazań nie sumuje się do 100, ponieważ osoby badane mogły wybrać więcej niż jedna odpowiedź.

Źródło: Badania i obliczenia własne, N=150.

Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie kierunków studiów, które cieszą się największym zainteresowaniem ich uczniów i uczennic. Wykres nr 13 prezentuje zestawienie tych kierunków studiów, które wymieniane były przez nauczycielki i nauczycieli najczęściej. Uzyskane dane pokrywają się z ogólnopolskimi rankingami kierunków. Mniej więcej co piąta osoba biorąca udział w badaniu

(21,3%) wskazała na medycynę. Na dalszych miejscach lokowały się filologie obce (16,7% wskazań), prawo (15,3% odpowiedzi), psychologia (14,7% wskazań), informatyka (14,0% odpowiedzi) oraz ekonomia (12,7% wskazań). Wskazania na inne, popularne kierunki studiów nie przekraczały 8,0%. Dotyczyły one: logistyki, pedagogiki, zarządzania, marketingu, budownictwa oraz dietetyki.

WYKRES 13. KIERUNKI STUDIÓW CIESZĄCE SIĘ NAJWIĘKSZĄ POPULARNOŚCIĄ WŚRÓD UCZNIÓW I UCZENNIC OSÓB UCZĄCYCH W SZKOŁACH PONADPODSTAWOWYCH, BIORĄCYCH UDZIAŁ W BADANIU

* Wykres uwzględnia zestawienie najczęściej wskazywanych kierunków studiów.

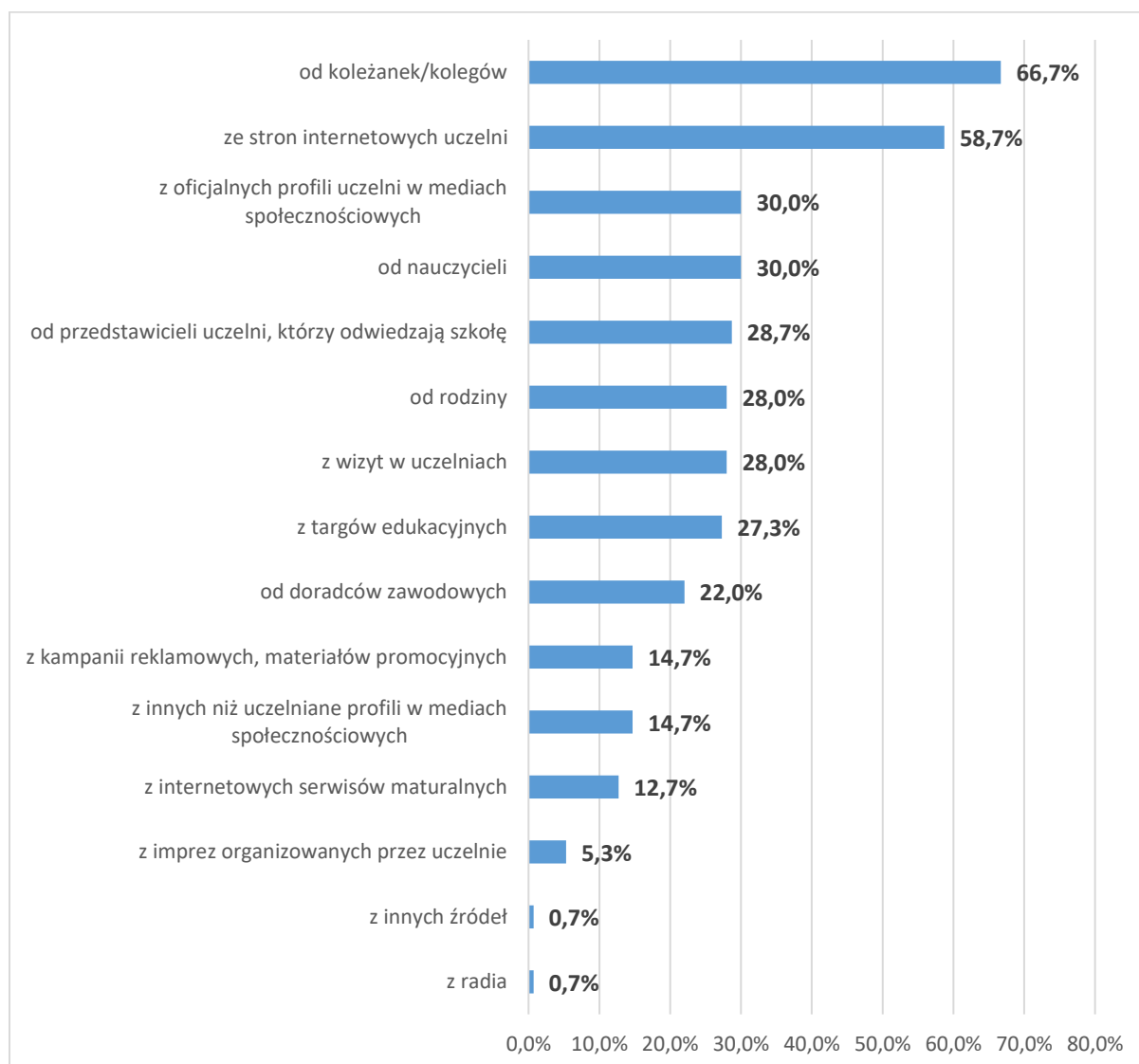
Źródło: Badania i obliczenia własne, N=150.

IV. OPINIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK NA TEMAT ŹRÓDEŁ I RODZAJÓW INFORMACJI O INTERESUJĄCYCH ICH UCZNIÓW I UCZENNICE UCZELNIACH I KIERUNKACH STUDIÓW

Kolejny blok pytań dotyczył identyfikowanych przez nauczycieli i nauczycielki źródeł i rodzajów informacji o interesujących ich uczniów i uczennice uczelniach i kierunkach studiów.

Na pytanie o to, skąd młodzież czerpie informacje na ten temat dwie trzecie badanych (66,7%) odpowiedziało, że pozyskuje je od koleżanek i kolegów. Innym ważnym źródłem wiedzy są strony internetowe uczelni, na które wskazało 58,7% indagowanych. Jednakowy odsetek wskazań dotyczył poszukiwania informacji z oficjalnych profili uczelni w mediach społecznościowych i u nauczycieli (30,0%). Tylko nieznacznie mniej badanych (28,7%) jako źródło informacji podało przedstawicieli uczelni, którzy odwiedzają szkołę oraz członków rodziny i wizyty w uczelniach (po 28,0%). Inne odpowiedzi udzielane przez nauczycieli i nauczycielki dotyczyły targów edukacyjnych (27,3%), doradców zawodowych (22,0%), a także kampanii reklamowych, materiałów promocyjnych oraz innych niż uczelniane profili w mediach społecznościowych (po 14,7% wskazań). Zdaniem 12,7% pytanych młodzież czerpie informacje o uczelniach i kierunkach studiów z internetowych serwisów maturalnych, a według 5,3% indagowanych uczniowie i uczennice pozyskują wiedzę na ten temat podczas imprez organizowanych przez uczelnie. Tylko jedna osoba badana uważa, że młodzi ludzie uzyskują takie informacje z radia. Szczegółowe dane prezentuje wykres nr 14.

WYKRES 14. OPINIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK NA TEMAT ŹRÓDEŁ INFORMACJI O INTERESUJĄCYCH ICH UCZNIÓW I UCZENNICE UCZELNIACH I KIERUNKACH STUDIÓW

* Wykres nie uwzględnia braków danych.

** Procent wskazań nie sumuje się do 100, ponieważ osoby badane mogły wybrać więcej niż jedna odpowiedź.

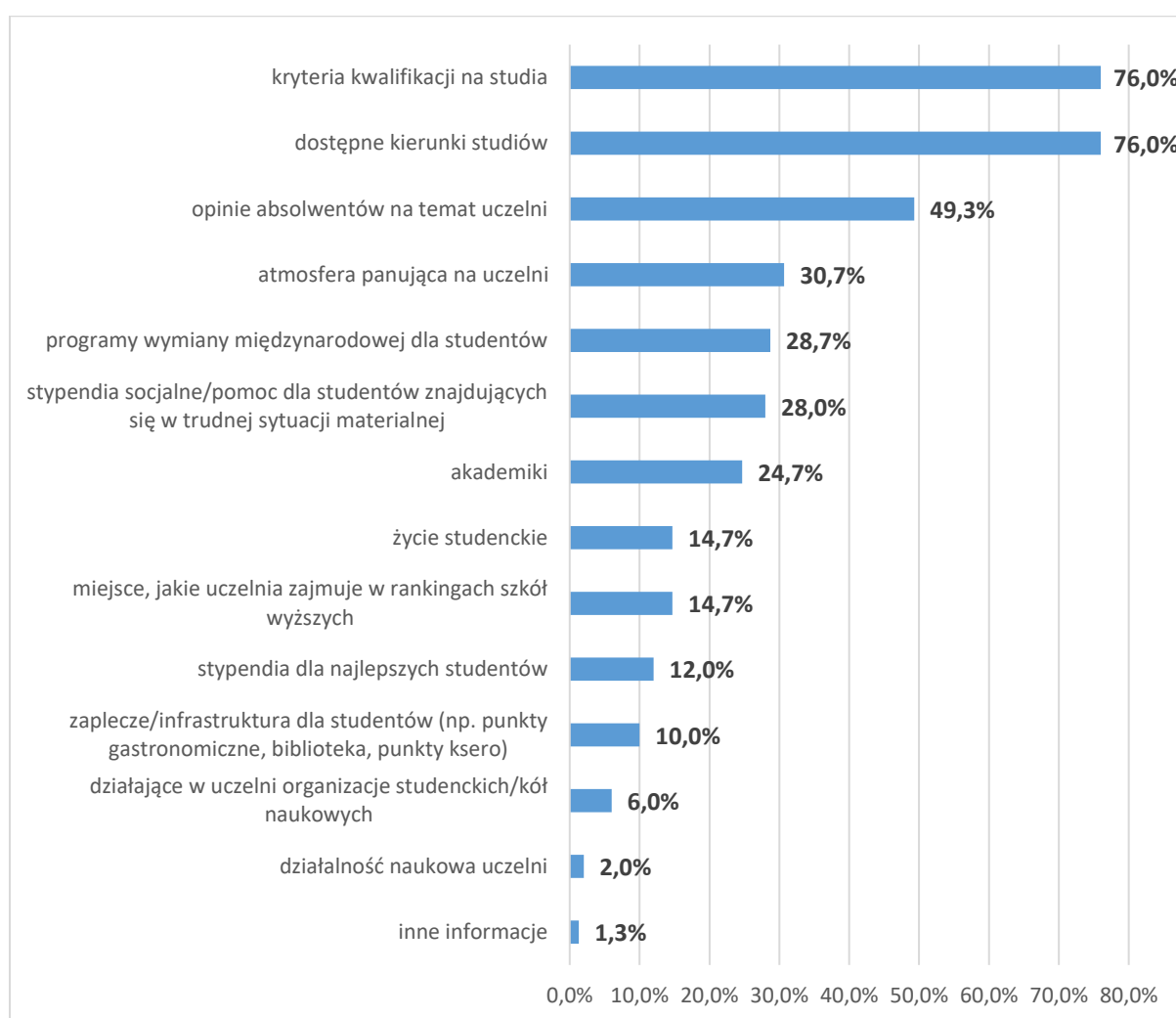
Źródło: Badania i obliczenia własne, N=150.

Zapytani o to, jakich informacji o uczelniach i kierunkach studiów poszukują uczniowie i uczennice, ankietowani odpowiadali najczęściej, że dotyczą one kryteriów kwalifikacji na studia oraz dostępnych kierunków studiów – obydwie odpowiedzi wskazał jednakowy odsetek pytanym (po 76,0%). Mniej więcej połowa badanych (49,3%) zadeklarowała, że młodzi ludzie poszukują opinii absolwentek i absolwentów na temat uczelni. Zbliżony odsetek ankietowanych wyraził przekonanie, że dla kandydatów i kandydatek na studia ważne są informacje na temat atmosfery panującej w uczelni (30,7% wskazań), programów wymiany międzynarodowej dla studentów (28,7% odpowiedzi), stypendiów socjalnych i pomocy dla studentek i studentów znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej (28,0% wskazań), a także akademików (24,7% odpowiedzi). Zdaniem 14,7% nauczycieli i nauczycielek biorących udział w badaniu uczniowie i uczennice interesują się życiem studenckim oraz miejscem, jakie uczelnia zajmuje w rankingach szkół wyższych. W opinii 12,0% badanych młodzież szuka informacji na temat stypendiów dla najlepszych studentów, zaś co dziesiąty pytany (10,0%)

uważa, że ważna jest dla nich wiedza na temat zaplecza/infrastruktury dla osób studiujących. Informacje na temat działających w uczelni organizacji studenckich i kół naukowych są ważne dla uczniów i uczennic szkół ponadpodstawowych według 6,0% nauczycieli i nauczycielek. O tym, że młodzież jest zainteresowana działalnością naukową uczelni przekonanych jest 2,0% badanych. Omawiane dane prezentuje wykres nr 15.

Uzyskane dane pozwalają stwierdzić, że zdaniem nauczycielek i nauczycieli szkół ponadpodstawowych ich uczniowie i uczennice są najbardziej zainteresowani informacjami na temat kryteriów kwalifikacji na studia oraz dostępnych kierunków studiów. Ważne są dla nich także opinie absolwentek i absolwentów na temat uczelni. Wiedzę na ten temat czerpią zwykle od koleżanek i kolegów oraz ze stron internetowych uczelni.

WYKRES 15. OPINIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK NA TEMAT RODZAJÓW INFORMACJI O INTERESUJĄCYCH ICH UCZNIÓW I UCZENNICE UCZELNIACH I KIERUNKACH STUDIÓW

* Wykres nie uwzględnia braków danych.

** Procent wskazań nie sumuje się do 100, ponieważ osoby badane mogły wybrać więcej niż jedna odpowiedź.

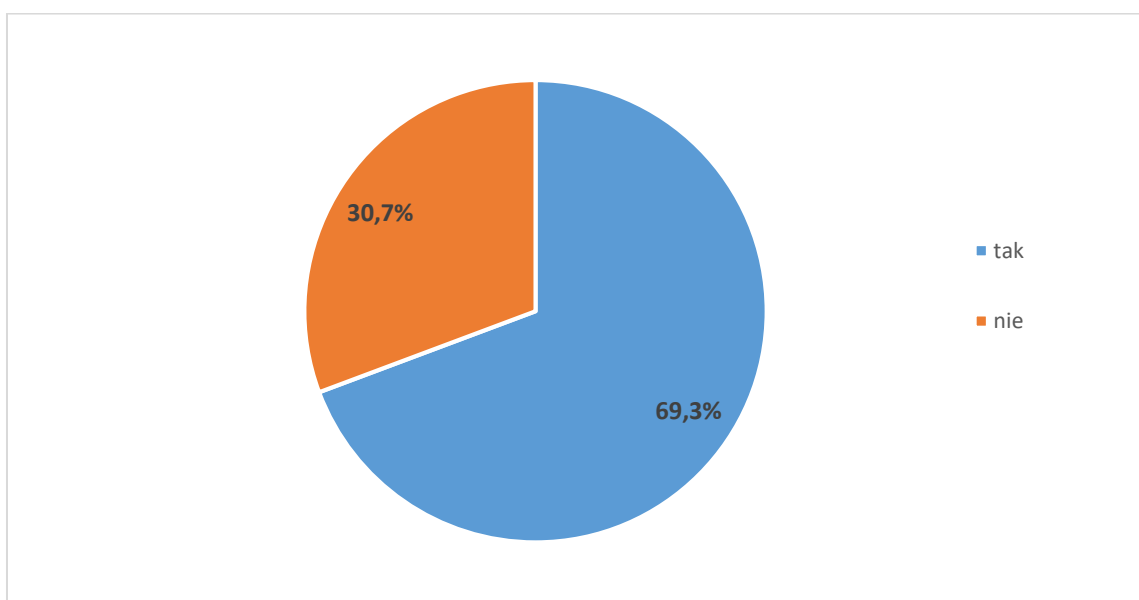
Źródło: Badania i obliczenia własne, N=150.

V. WSPÓŁPRACA SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH REPREZENTOWANYCH PRZEZ NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELKI Z UNIWERSYTYTEM ŚLĄSKIM W KATOWICACH

Jednym z celów podejmowanych badań było poznanie opinii, jakie mają nauczyciele i nauczycielki szkół ponadpodstawowych o Uniwersytecie Śląskim. Dlatego też zadano im szereg pytań dotyczących doświadczeń związanych ze współpracą z tą uczelnią, jak również informacji, jakie posiadają na jej temat.

Na pytanie, czy kiedykolwiek zetknęli bądź zetknęły się z materiałami (treściami) promującymi studiowanie w Uniwersytecie Śląskim, mniej więcej dwie trzecie ankietowanych (69,3%) odpowiedziało twierdząco. Pozostałych 30,7% badanych przyznało, że takie informacje do nich nie dotarły. Omawiane dane przedstawia wykres nr 16.

WYKRES 16. DEKLARACJE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK DOTYCZĄCE ZETKNIĘCIA SIĘ Z MATERIAŁAMI (TREŚCIAMI) PROMUJĄCYMI STUDIOWANIE W UNIWERSYTYCIE ŚLĄSKIM

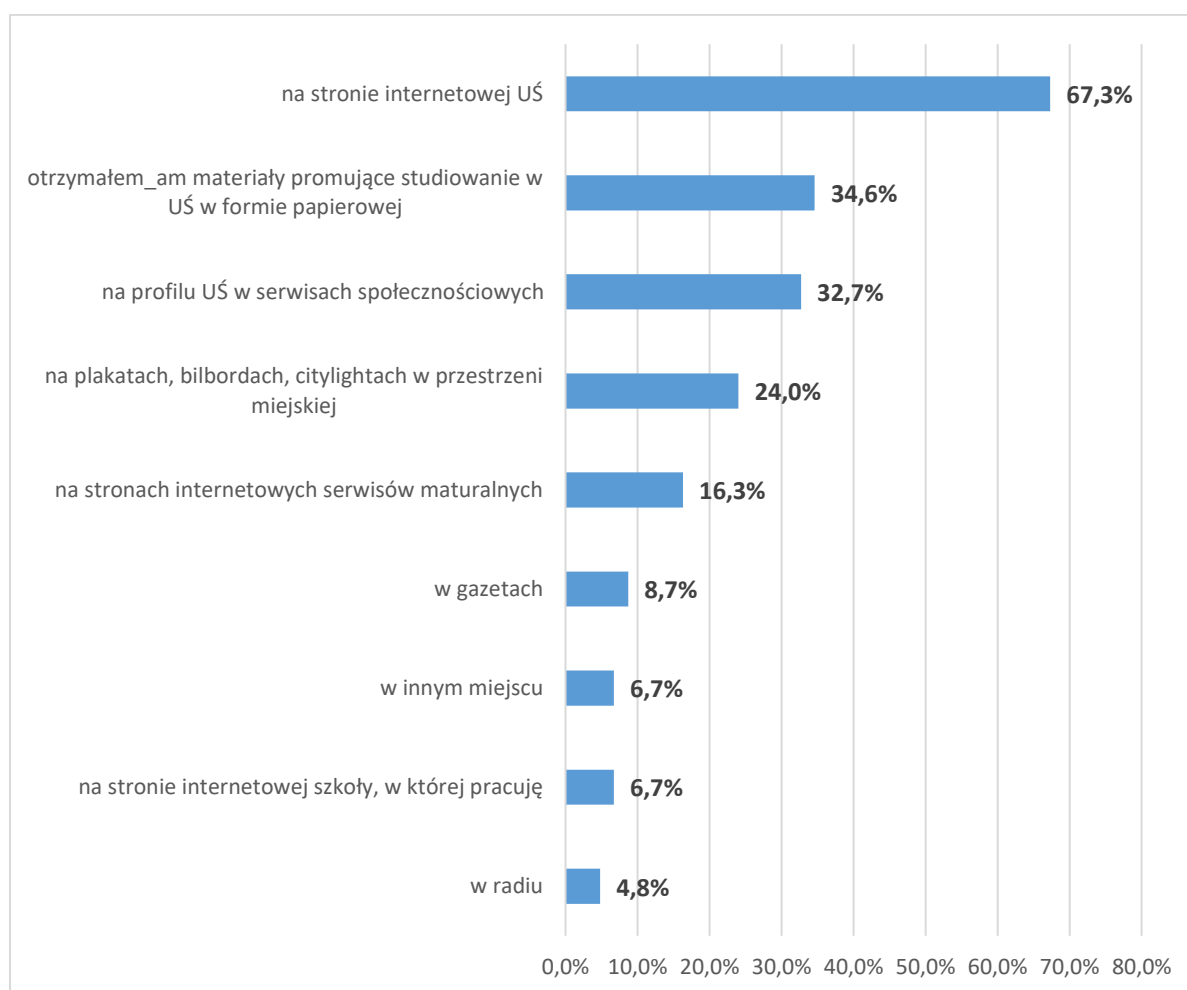
Źródło: Badania i obliczenia własne, N=150.

Pogłębieniu wiedzy na temat znajomości materiałów promujących studiowanie w UŚ służyło kolejne pytanie, dotyczące miejsc, w których nauczyciele i nauczycielki się z nimi zetknęli. Jak pokazują dane zawarte na wykresie nr 17, najwięcej badanych (67,3%) zadeklarowało, że miało z nimi styczność przez stronę internetową UŚ. Warto podkreślić, że odpowiedź ta wyraźnie dominowała wśród pozostałych wskazań na źródła informacji na temat studiowania w UŚ. Odsetek wskazań na inne źródła treści propagujących kształcenie w tej uczelni nie przekroczył 35,0%. Osoby deklaruujące otrzymywanie materiałów promujących studiowanie w UŚ w formie papierowej stanowiły 34,6% badanych. Nieznacznie mniejsza grupa respondentów i respondentek wskazywała na styczność z tego rodzaju materiałami na profilu UŚ w serwisach społecznościowych – 32,7%. Mniej więcej co czwarta osoba badana (24,0%) poznała treści związane ze studiowaniem w tym uniwersytecie dzięki plakatom, billboardom oraz citylightom rozmieszczonym w przestrzeni miejskiej, a 16,3% indagowanych wskazała na strony internetowe serwisów maturalnych. Gazety wskazane zostały przez 8,7% pytanych, radio – przez 4,8% z nich, natomiast 6,7% nauczycieli i nauczycielek przyznało, że treści takie były zamieszczone

na stronach internetowych szkół, w których pracują. Inne odpowiedzi, których udzieliło łącznie 6,7% indagowanych wskazywały na różne wydarzenia edukacyjne, takie jak: Śląski Festiwal Nauki, targi edukacyjne, Salon Maturzystów, jak również wizyty przedstawicieli uczelni w szkołach czy wiadomości przesyłane przez Dział Promocji UŚ.

Wyraźnie więc widać, że strona internetowa UŚ jest najważniejszym nośnikiem informacji na temat oferty dydaktycznej, zatem warto byłoby dokładać starań, by treści, jakie są tam zamieszczane były atrakcyjne, przyciągające, a jednocześnie w sposób wyczerpujący i klarowny prezentowały możliwości, jakie stwarza studiowanie w UŚ.

WYKRES 17. MIEJSCA I OKOLICZNOŚCI, W KTÓRYCH NAUCZYCIELE I NAUCZYCIELKI ZETKNĘLI SIĘ Z MATERIAŁAMI (TREŚCIAMI) PROMUJĄCYMI STUDIOWANIE W UNIwersYTECIE ŚLĄSKIM

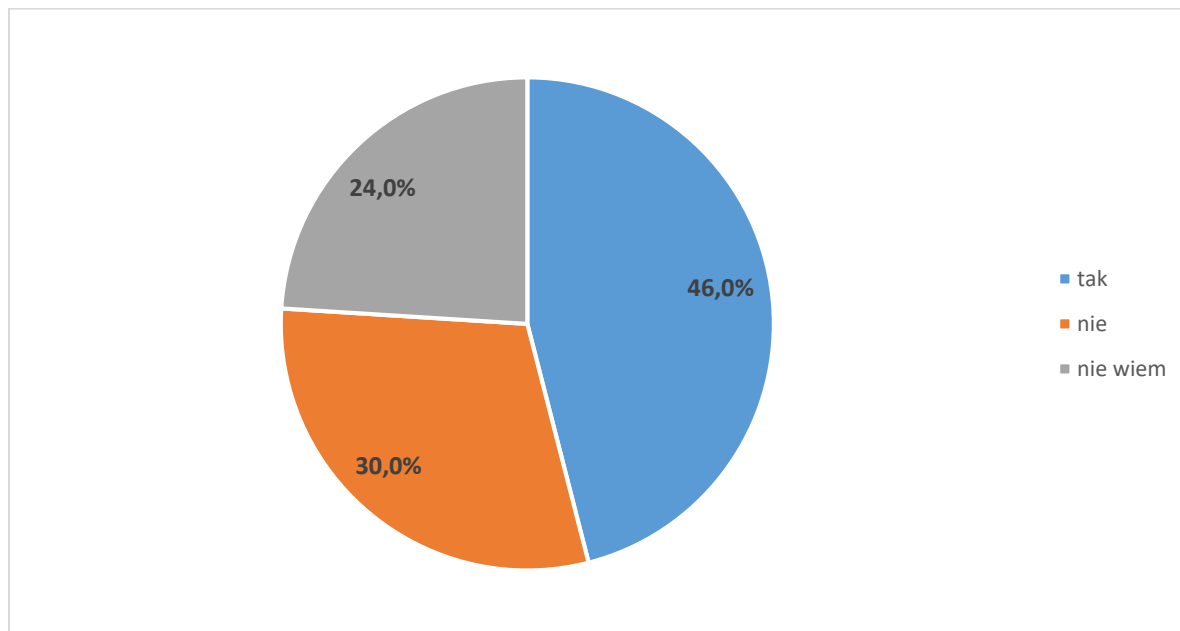

* Procent wskazań nie sumuje się do 100, ponieważ osoby badane mogły wybrać więcej niż jedną odpowiedź.
Źródło: Badania i obliczenia własne, N=104.

Kolejne pytanie zadane nauczycielom i nauczycielkom dotyczyło podejmowania współpracy szkół, które reprezentują z Uniwersytetem Śląskim. Dane zaprezentowane na wykresie nr 18 pokazują, że najwięcej (46,0%) badanych pracuje w szkołach, które podejmują współpracę z UŚ. Z kolei 30,0% ankietowanych stwierdziło, że ich szkoły takiej współpracy nie realizują, natomiast mniej więcej co czwarta osoba biorąca udział w badaniu (24,0%) nie potrafiła udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Uzyskane wyniki można uzasadnić lokalizacją szkół, w których pracują osoby badane. Bliskość przestrzenna sprzyja nawiązywaniu współpracy z Uniwersytetem, realizowaniu wspólnych inicjatyw, a także korzystaniu z oferty inicjatyw proponowanych przez tę uczelnię.

WYKRES 18. DEKLARACJE DOTYCZĄCE REALIZOWANIA WSPÓŁPRACY SZKÓŁ REPREZENTOWANYCH PRZEZ NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELKI Z UNIwersYTeTeM ŚLĄSKIM

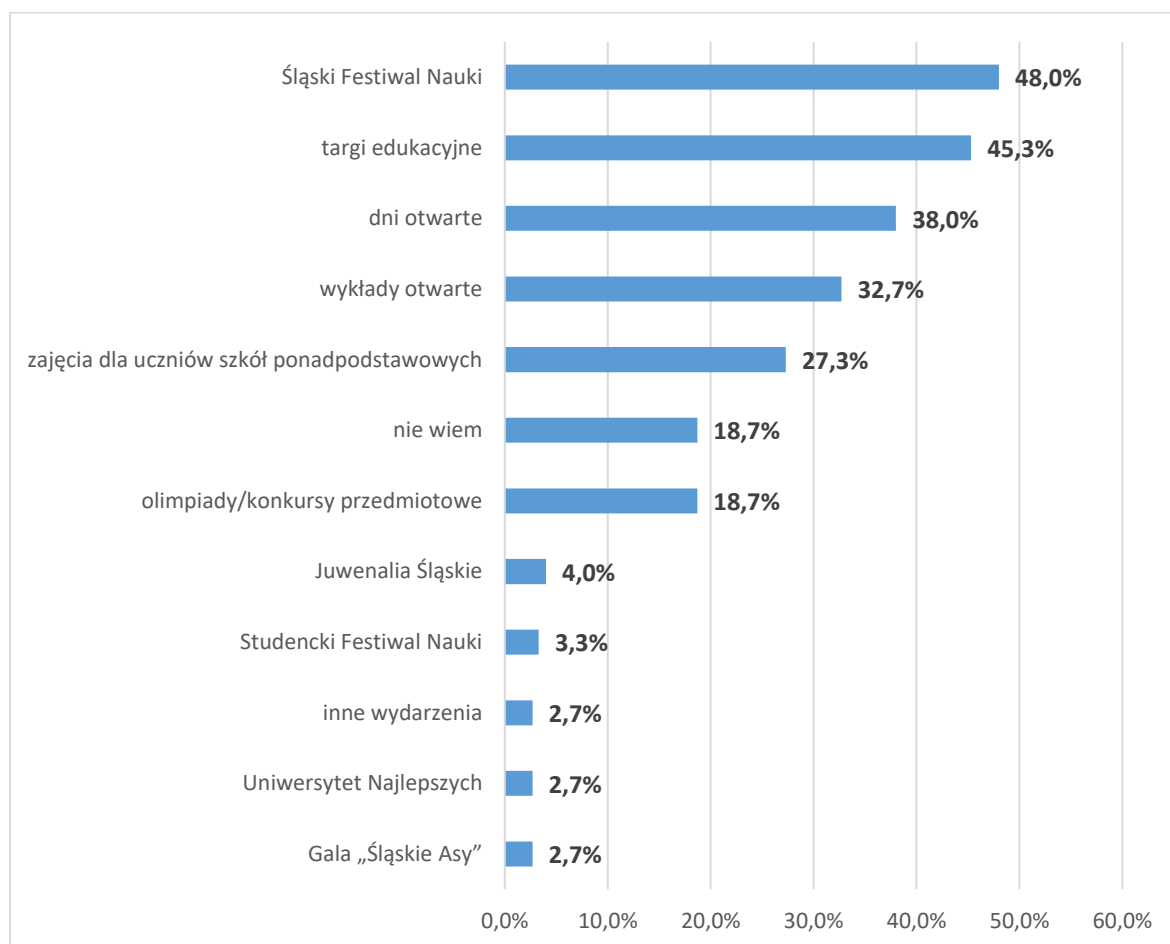

Źródło: Badania i obliczenia własne, N=104.

Ankietowani zostali również zapytani o konkretne wydarzenia organizowane bądź współorganizowane przez UŚ, w których biorą udział ich uczniowie i uczennice. Rozkład odpowiedzi prezentuje wykres nr 19. Blisko połowa badanych wskazała na Śląski Festiwal Nauki (48,0%) oraz targi edukacyjne (45,3%). Na trzecim miejscu plasują się dni otwarte, na które wskazało 38,0% indagowanych. Mniej więcej co trzeci uczestnik bądź uczestniczka badania (32,7%) deklarował lub deklarowała, że uczniowie i uczennice biorą udział w wykładach otwartych organizowanych przez UŚ. Na uczestnictwo młodzieży w zajęciach dla szkół ponadpodstawowych prowadzonych przez Uniwersytet wskazało z kolei 27,3% ankietowanych. Jednakowy odsetek indagowanych (18,7%) zadeklarował udział uczniów i uczennic w olimpiadach i konkursach przedmiotowych organizowanych przez tę uczelnię oraz wskazał na brak wiedzy na temat konkretnych wydarzeń organizowanych lub współorganizowanych przez UŚ, w których uczestniczyłyby młodzież z ich szkół. Stosunkowo niewielu badanych podawało inne inicjatywy, w których biorą udział ich uczniowie i uczennice. Wśród nich wymienione zostały: Juwenalia Śląskie (4,0%), Studencki Festiwal Nauki (3,3%). Uniwersytet Najlepszych oraz galę „Śląskie Asy” (po 2,7%).

Na podstawie omówionych wyników można stwierdzić, że imprezą najczęściej uczęszczaną przez uczniów i uczennice szkół reprezentowanych przez indagowanych jest Śląski Festiwal Nauki. Jest to wydarzenie, które doczekało się już sześciu edycji i stanowi swoistą markę, dającą mu rozpoznawalność. Ponadto oferta ŚFN jest bardzo zróżnicowana, co może stanowić o atrakcyjności tego wydarzenia, także wśród młodzieży licealnej. Oprócz tego młodzi ludzie dosyć chętnie uczestniczą w wydarzeniach, które są ukierunkowane na przybliżanie im oferty edukacyjnej Uczelni, co też warto wykorzystać przy tworzeniu oferty współpracy ze szkołami ponadpodstawowymi.

WYKRES 19. WYDARZENIA ORGANIZOWANE LUB WSPÓLORGANIZOWANE PRZEZ UNIwersYTET ŚLĄSKI, W KTÓRYCH BIORĄ UDZIAŁ UCZNIOWIE I UCZENNICE SZKÓŁ REPREZENTOWANYCH PRZEZ NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELKI UCZESTNICZĄCE W BADANIU

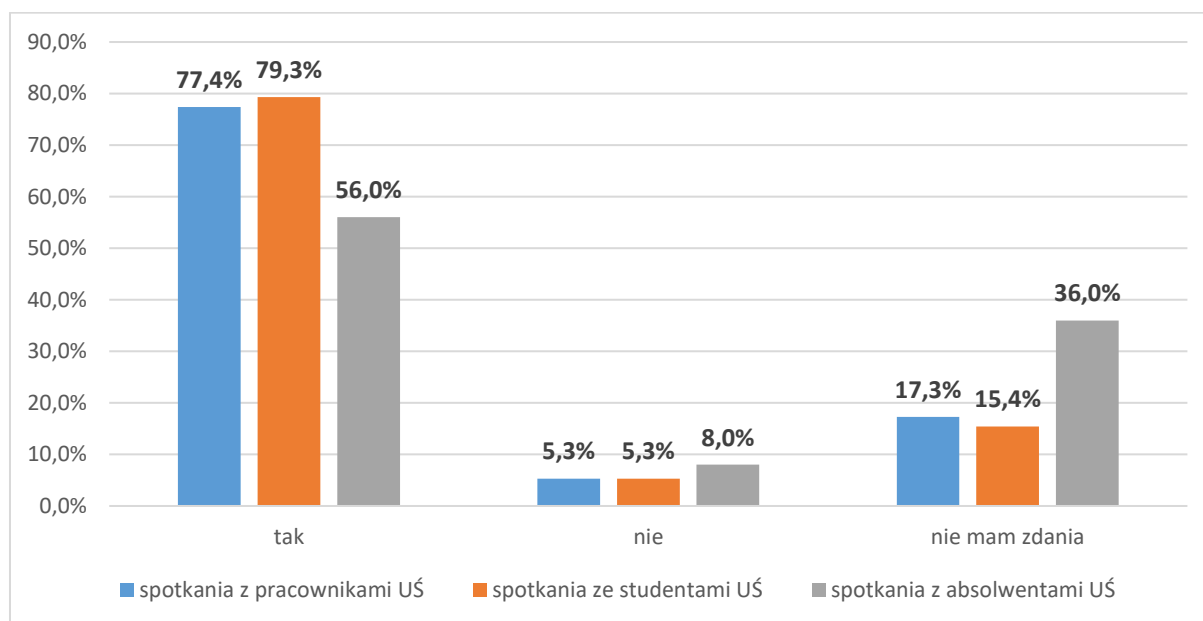

* Procent wskazań nie sumuje się do 100, ponieważ osoby badane mogły wybrać więcej niż jedną odpowiedź.
Źródło: Badania i obliczenia własne, N=104.

W kontekście nawiązania potencjalnej współpracy ze szkołami reprezentowanymi przez osoby badane, zadano pytanie o to, jakie spotkania byłyby atrakcyjne dla uczniów. Najwięcej nauczycieli i nauczycielek (79,3%) uznało, że warto byłoby organizować spotkania ze studentami i studentkami UŚ, jednak tylko nieznacznie mniej indagowanych (77,4%) stwierdziło, że atrakcyjne dla młodzieży byłyby spotkania z pracownikami tej uczelni. Wyraźnie mniejsze poparcie zyskał pomysł organizowania spotkań z absolwentami UŚ (56,0%). Omawiane dane prezentuje wykres nr 20.

Odpowiedzi ankietowanych stanowią ważną wskazówkę dla osób odpowiedzialnych za nawiązywanie i utrzymywanie współpracy ze szkołami. Okazuje się bowiem, że angażowanie studentów i studentek w inicjatywy promujące UŚ zyskuje największą aprobatę pedagogów i pedagożek zatrudnionych w szkołach ponadpodstawowych. Być może to właśnie na zaangażowaniu osób studiujących powinna opierać się promocja oferty kształcenia w UŚ. Przekaz płynący od rówieśników i rówieśnic bywa bowiem najbardziej przekonujący i trafny, może więc najskuteczniej zachęcać do podejmowania studiów w UŚ.

WYKRES 20. OPINIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK NA TEMAT ZASADNOŚCI ORGANIZOWANIA SPOTKAŃ UCZNIÓW ICH SZKÓŁ Z PRACOWNIKAMI, STUDENTAMI ORAZ ABSOLWENTAMI UNIWERSYTETU ŚLĄSKIEGO

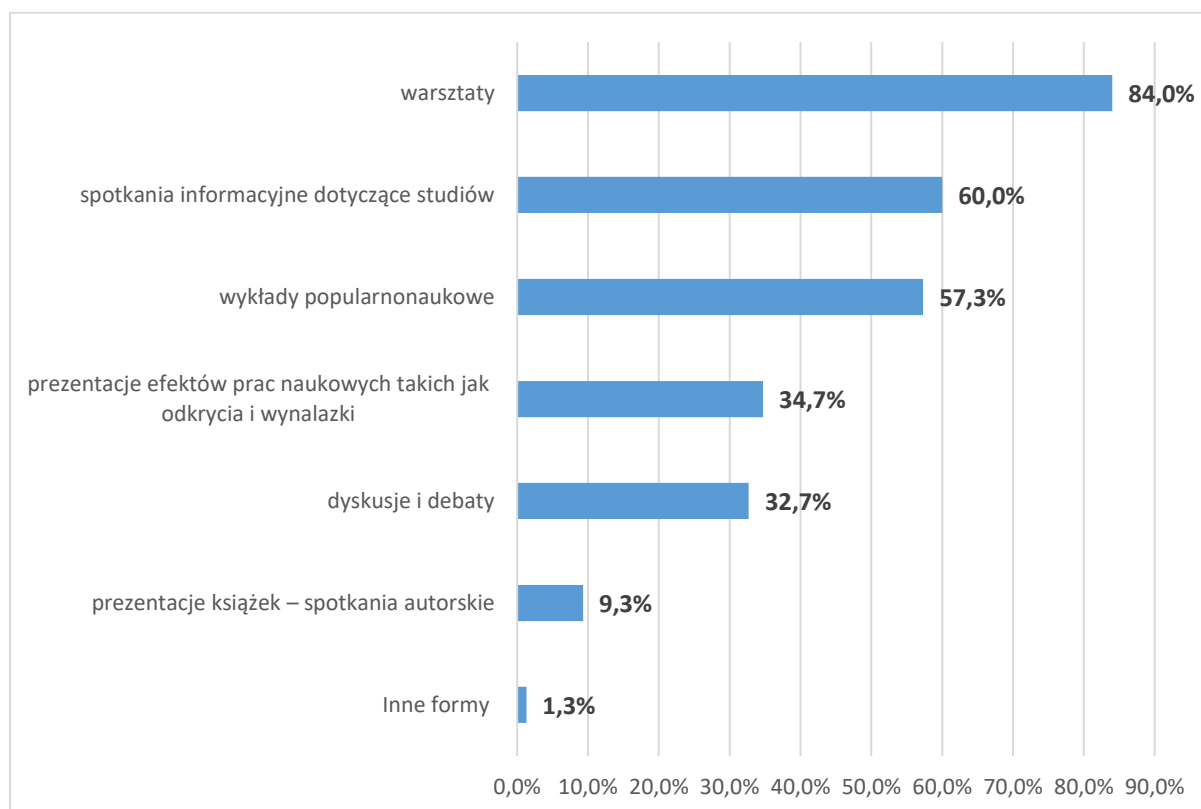

Źródło: Badania i obliczenia własne, N=104.

Nauczyciele i nauczycielki wskazywali również najbardziej atrakcyjne – ich zdaniem – formy spotkań uczniów i uczennic z osobami reprezentującymi UŚ. Jak pokazują dane zawarte na wykresie nr 21, z punktu widzenia 84,0% nauczycieli i nauczycielek szkół ponadpodstawowych, młodzież najchętniej uczestniczyłaby w warsztatach. Stosunkowo duży odsetek wskazań dotyczył również spotkań informacyjnych dotyczących studiów (60,0%) oraz wykładów popularnonaukowych (57,3%). Pozostałe propozycje spotkały się z wyraźnie mniejszą aprobatą ankietowanych: 34,7% z nich za atrakcyjne uznało prezentacje efektów prac naukowych, takich jak odkrycia i wynalazki, a 32,7% pytanym stwierdziło, że młodzież byłaby zainteresowana dyskusjami i debatami. Tylko 9,3% indagowanych było zdania, że uczniowie i uczennice byłiby zainteresowani udziałem w spotkaniach autorskich.

Biorąc pod uwagę wskazania nauczycieli i nauczycielek, biorących udział w badaniu można zatem uznać, że jeśli Uniwersytet dąży do wzbudzenia zainteresowania uczniów i uczennic swoją ofertą edukacyjną, powinien występować do szkół z propozycją przeprowadzenia zajęć, które będą aktywizowały młodzież, a także ukierunkowanych na przekazywanie wiedzy w sposób przystępny i atrakcyjny. Warto również uwzględnić spotkania, w trakcie których prezentowana będzie oferta dydaktyczna Uczelni.

WYKRES 21. OPINIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK NA TEMAT ATRAKCYJNOŚCI RÓŻNYCH FORM SPOTKAŃ UCZNIÓW I UCZENNIC Z KADRĄ AKADEMICKĄ UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO

* Procent wskazań nie sumuje się do 100, ponieważ osoby badane mogły wybrać więcej niż jedną odpowiedź.

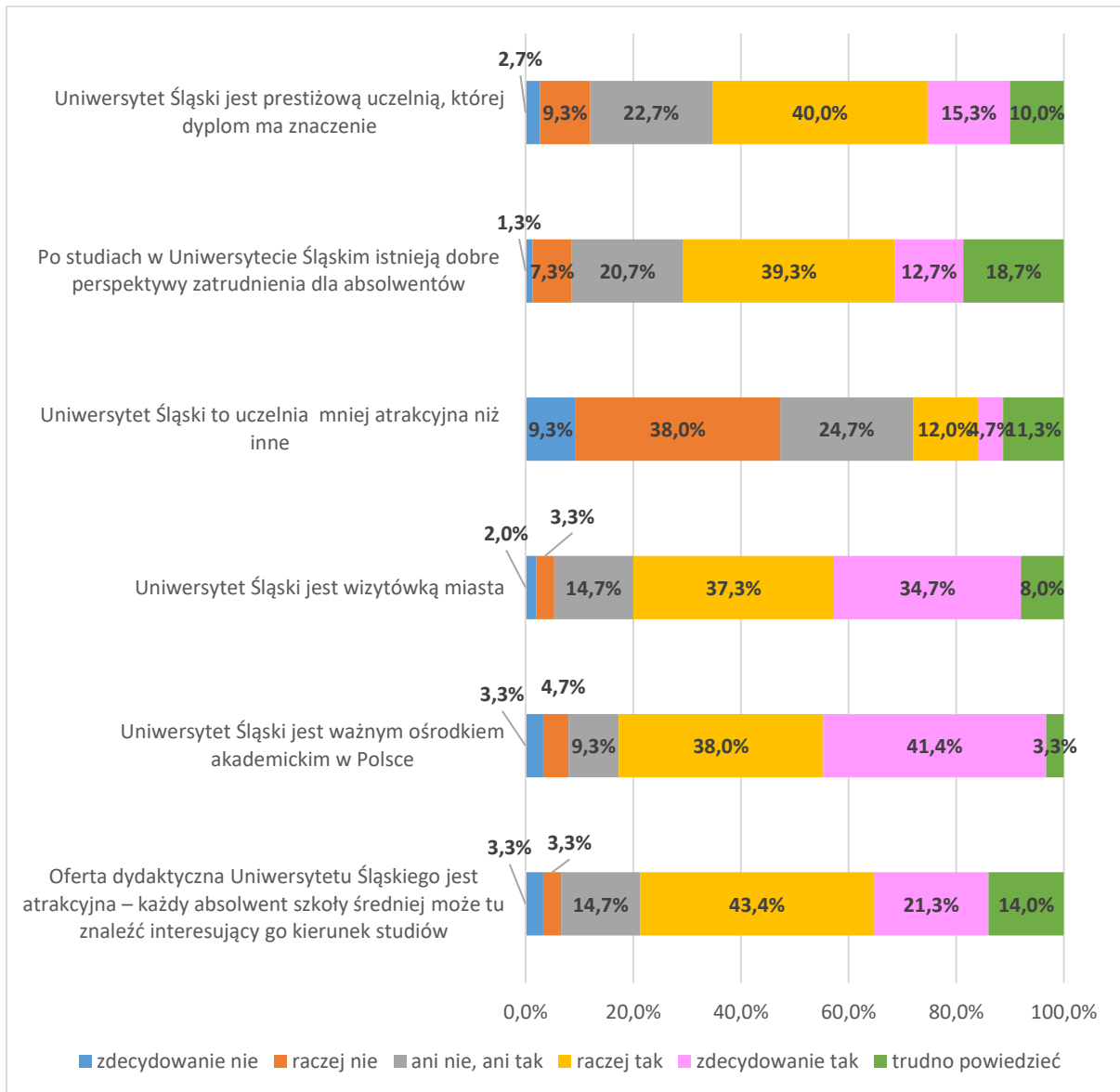
Źródło: Badania i obliczenia własne, N=104.

Ostatnie pytanie zadane nauczycielom i nauczycielkom miało na celu poznanie ich opinii na temat Uniwersytetu Śląskiego. Osoby ankietowane poproszono o odniesienie się do sześciu stwierdzeń dotyczących tej uczelni. Zestawienie odpowiedzi prezentuje wykres nr 22. Najwięcej pozytywnych odpowiedzi odnoszących się do tej uczelni pojawiło się w przypadku stwierdzenia: „Uniwersytet Śląski jest ważnym ośrodkiem akademickim w Polsce”. Aż 41,4% ankietowanych zdecydowało się z tym zgodzić, a 38,0% udzieliło odpowiedzi „raczej tak”. Duży odsetek badanych uznał też, że Uniwersytet Śląski jest wizytówką miasta: 34,7% wskazań dotyczyło odpowiedzi „zdecydowanie tak”, a 37,3% opcji „raczej tak”. Pozytywnie ustosunkowano się także do twierdzenia „Oferta dydaktyczna Uniwersytetu Śląskiego jest atrakcyjna – każdy absolwent szkoły średniej może tu znaleźć interesujący go kierunek studiów”: 21,3% indagowanych wybrało odpowiedź „zdecydowanie tak”, a 43,4% – odpowiedź „raczej tak”. Ponad połowa pytanym wyraziła również opinię pozytywną w odniesieniu do stwierdzenia, że Uniwersytet Śląski jest prestiżową uczelnią, której dyplom ma znaczenie: 15,3% ankietowanych wskazało odpowiedź „zdecydowanie tak”, a 40,0% zaznaczyło opcję „raczej tak”. Opinie pozytywne przeważały też w przypadku stwierdzenia „Po studiach w Uniwersytecie Śląskim istnieją dobre perspektywy zatrudnienia dla absolwentów”: 12,7% wskazań dotyczyło odpowiedzi „zdecydowanie tak”, a 39,3% – opcji „raczej tak”. Odpowiedzi negatywne dominowały z kolei w odniesieniu do tezy, sugerującej, że Uniwersytet Śląski jest uczelnią mniej atrakcyjną niż inne. Odpowiedź „zdecydowanie nie” wybrało 9,3% nauczycieli i nauczycielek, a odpowiedź „raczej nie” – 38,0% pytanym.

Z powyższego zestawienia wyłania się wizerunek Uniwersytetu Śląskiego jako uczelni cieszącej się znacznym uznaniem nauczycieli i nauczycielek szkół ponadpodstawowych. Uczelnia ta jest cenionym

ośrodkiem akademickim, docenia się różnicowanie oferty dydaktycznej, a także jej prestiż. Warto byłoby zatem wykorzystywać pozytywne opinie i skojarzenia związane z UŚ, prowadząc szeroko zakrojone działania promocyjne w szkołach ponadpodstawowych.

WYKRES 22. OPINIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK NA TEMAT UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO

Źródło: Badania i obliczenia własne, N=104.

VI. WNIOSKI I REKOMENDACJE

WNIOSKI	REKOMENDACJE
<p>W1. W opinii nauczycielek i nauczycieli znaczna część uczennic i uczniów decyduje się na podjęcie studiów tuż po ukończeniu szkoły ponadpodstawowej, co najpewniej wynika z ich przekonania o znaczeniu wyższego wykształcenia w rozwoju kariery zawodowej. Ukończenie liceum ogólnokształcącego nie przygotowuje do wykonywania określonego zawodu, stąd konieczne jest dalsze kształcenie. Należy też zauważyć, że <i>gros</i> młodych ludzi nie dąży do pełnego usamodzielnienia się po ukończeniu szkoły ponadpodstawowej – studia dają im szansę na przedłużenie czasu, w którym nie muszą martwić się o swoje utrzymanie, ponieważ odpowiedzialność za to biorą ich rodzice</p> <p>W2. Według nauczycieli i nauczycielek absolwenci i absolwentki szkół ponadpodstawowych najchętniej wybierają uczelnie publiczne działające na terenie Aglomeracji Śląskiej. Wpływ na ich decyzje ma z pewnością fakt, że ich oferta dydaktyczna jest najbardziej rozbudowana, ponadto kształcenie w nich jest bezpłatne. Nie bez znaczenia pozostaje przy tym fakt, że rozpoznawalność i renoma wielu z nich jest wyższa niż to ma miejsce w odniesieniu do szkół niepublicznych.</p>	
<p>W3. Zdaniem nauczycielek i nauczycieli szkół ponadpodstawowych osobami, których opinie bierze pod uwagę młodzież, podejmując decyzje dotyczące wyboru studiów są ich koleżanki i koledzy, a także rodzice. Ponad połowa badanych uznała jednak, że młodzi ludzie podejmują takie decyzje samodzielnie.</p> <p>W4. Według nauczycieli i nauczycielek pierwszorzędne znaczenie przy wyborze uczelni przez kandydatów i kandydatki na studia ma jej oferta dydaktyczna: jeśli jest ona rozbudowana i trafia w potrzeby oraz zainteresowania młodych ludzi, to</p>	<p>R1. Działania informacyjno-promocyjne prowadzone przez uczelnie powinny być kierowane do młodzieży, ale również do jej rodziców oraz nauczycieli.</p> <p>R2. Oferta dydaktyczna uczelni powinna odpowiadać wymaganiom rynku pracy. Należy ją kształtować z udziałem interesariuszy zewnętrznych – przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego.</p>

<p>istnieje duże prawdopodobieństwo, że zostanie przez nich wybrana. Nie bez znaczenia pozostają też czynniki ekonomiczne: jeśli uczelnia zlokalizowana jest w niedużej odległości od miejsca zamieszkania, a w dodatku oferuje bezpłatne kształcenie, to ogranicza to koszty, jakie ponosi osoba studiująca i jej rodzice. Może to być ważny czynnik motywujący do podjęcia studiów na uczelniach publicznych, działających blisko miejsca zamieszkania przyszłych studentek i studentów.</p> <p>W5. W opinii nauczycieli i nauczycielek wybierając kierunki studiów, ich uczniowie i uczennice kierują się w głównej mierze względami pragmatycznymi. Szczególne znaczenia mają dla nich perspektywy zatrudnienia, wysokie zarobki, jakie będą uzyskiwać po ukończeniu studiów. Nie bez znaczenia pozostają jednak również ich zainteresowania.</p>	
<p>W6. Zdaniem nauczycielek i nauczycieli szkół ponadpodstawowych ich uczniowie i uczennice są najbardziej zainteresowani informacjami na temat kryteriów kwalifikacji na studia oraz dostępnych kierunków studiów. Ważne są dla nich także opinie absolwentów na temat uczelni. Wiedzę na ten temat czerpią zwykle od koleżanek i kolegów oraz ze stron internetowych uczelni</p>	<p>R3. Uczelnie powinny zadbać o dostęp do pełnych informacji o kryteriach kwalifikacji na studia, jak również o swojej ofercie dydaktycznej. Informacje te powinny być łatwo dostępne dla kandydatek i kandydatów na studia.</p>
<p>W7. Zdecydowana większość nauczycieli i nauczycielek szkół ponadpodstawowych zetknęła z materiałami promującymi studiowanie w UŚ.</p> <p>W8. Strona internetowa UŚ jest najważniejszym nośnikiem informacji na temat oferty dydaktycznej tej uczelni.</p> <p>W9. Zdaniem nauczycieli i nauczycielek wydarzeniem organizowanym przez Uniwersytet Śląski, w którym uczestniczy najwięcej uczniów i uczennic szkół ponadpodstawowych jest Śląski Festiwal Nauki. Oprócz tego młodzi ludzie dosyć chętnie uczestniczą w wydarzeniach, które są ukierunkowane na przybliżanie im oferty edukacyjnej tej uczelni.</p>	<p>R4. Należy dokładać starań, by treści zamieszczone na stronie internetowej UŚ były atrakcyjne, przyciągające, a jednocześnie w sposób wyczerpujący i klarowny prezentowały możliwości, jakie stwarza studiowanie w UŚ.</p> <p>R5. Współpraca Uniwersytetu Śląskiego ze szkołami ponadpodstawowymi powinna uwzględniać wydarzenia, których przynajmniej jednym z celów będzie prezentowanie oferty dydaktycznej uczelni.</p> <p>R6. Warto rozważyć włączenie na szeroką skalę studentek i studentów w inicjatywy promujące studia w Uniwersytecie Śląskim. Przekaz płynący do uczniów</p>

<p>W10. Zdaniem nauczycieli i nauczycielek osobami reprezentującymi Uniwersytet Śląski, z którymi chętnie spotkaliby/spotkałyby się ich uczniowie i uczennice jest kadra akademicka oraz studenci i studentki tej uczelni.</p> <p>W11. Za najbardziej atrakcyjne formy spotkań uczniów i uczennic z kadrami akademicką uczelni uznano warsztaty. Uznanie zyskał również pomysł organizowania spotkań informacyjnych dotyczących studiów oraz wykładów popularnonaukowych.</p> <p>W12. Wizerunek Uniwersytetu Śląskiego w środowisku nauczycieli i nauczycielek szkół ponadpodstawowych jest oparty na przekonaniu, że jest to ceniony oraz prestiżowy ośrodek akademicki, proponujący zróżnicowaną ofertę dydaktyczną.</p>	<p>i uczennic od ich rówieśników i rówieśnic bywa bowiem najbardziej przekonujący i trafny, może więc najsukuteczniej zachęcać do podejmowania studiów w tej uczelni.</p> <p>R7. Uniwersytet Śląski powinien występować do szkół ponadpodstawowych z propozycją przeprowadzenia zajęć, które będą aktywizowały młodzież, a także ukierunkowanych na przekazywanie wiedzy w sposób przystępny i atrakcyjny. Warto również uwzględnić spotkania, w trakcie których prezentowana będzie oferta dydaktyczna Uczelni.</p> <p>R8. Warto byłoby wykorzystywać pozytywne opinie i skojarzenia kadry pedagogicznej szkół ponadpodstawowych związane z Uniwersytetem Śląskim, prowadząc szeroko zakrojone działania promocyjne w szkołach ponadpodstawowych.</p>
---	--

SPIS WYKRESÓW

WYKRES 1. STRUKTURA RESPONDENTEK I RESPONDENTÓW WEDŁUG PŁCI – BADANIE NAUCZYCIELEK I NAUCZYCIELI SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH	3
WYKRES 2. STRUKTURA RESPONDENTEK I RESPONDENTÓW WEDŁUG WIEKU – BADANIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH	3
WYKRES 3. DEKLARACJE UKOŃCZENIA STUDIÓW W UNIWERSYTECIE ŚLĄSKIM – BADANIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH	4
WYKRES 4. TYP SZKOŁY PONADPODSTAWOWEJ, W JAKIEJ ZATRUDNIENI SĄ RESPONDENCI I RESPONDENTKI – BADANIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH.....	4
WYKRES 5. MIEJSCOWOŚCI, W KTÓRYCH ZNAJDUJĄ SIĘ SZKOŁY, W JAKICH ZATRUDNIENI SĄ RESPONDENCI I RESPONDENTKI – BADANIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH	6
WYKRES 6. OPINIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK NA TEMAT LICZBY UCZNIÓW I UCZENNIC KLAS MATURALNYCH, MAJĄCYCH SPRECYZOWANE PLANY DOTYCZĄCE PODJĘCIA STUDIÓW TUŻ PO UKOŃCZENIU SZKOŁY	7
WYKRES 7. OPINIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK NA TEMAT LICZBY UCZNIÓW I UCZENNIC, PODEJMUJĄCYCH STUDIA TUŻ PO UKOŃCZENIU SZKOŁY.....	8
WYKRES 8. OPINIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK NA TEMAT LICZBY UCZNIÓW I UCZENNIC, PODEJMUJĄCYCH STUDIA W AGLOMERACJI ŚLĄSKIEJ	9
WYKRES 9. UCZELNIE DZIAŁAJĄCE NA TERENIE AGLOMERACJI ŚLĄSKIEJ, KTÓRE NAJCZĘŚCIEJ WYBIERAJĄ UCZNIOWIE I UCZENNICE OSÓB UCZĄCYCH W SZKOŁACH PONADPODSTAWOWYCH, BIORĄCYCH UDZIAŁ W BADANIU	10
WYKRES 10. OPINIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK NA TEMAT OSÓB, KTÓRYCH RADY BIORĄ POD UWAGĘ ICH UCZNIOWIE I UCZENNICE, PODEJMUJĄC DECYZJE O PODJĘCIU STUDIÓW NA KONKRETNEJ UCZELNI I KIERUNKU	11
WYKRES 11. OPINIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK NA TEMAT CZYNNIKÓW ODGRYWAJĄCYCH NAJWAŻNIEJSZĄ ROLĘ PRZY PODEJMOWANIU PRZEZ UCZNIÓW I UCZENNICE DECYZJI O PODJĘCIU STUDIÓW W KONKRETNEJ UCZELNI	13
WYKRES 12. OPINIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK NA TEMAT CZYNNIKÓW ODGRYWAJĄCYCH NAJWAŻNIEJSZĄ ROLĘ PRZY PODEJMOWANIU PRZEZ UCZNIÓW I UCZENNICE DECYZJI O PODJĘCIU STUDIÓW NA KONKRETNYM KIERUNKU	14
WYKRES 13. KIERUNKI STUDIÓW CIESZĄCE SIĘ NAJWIĘKSZĄ POPULARNOŚCIĄ WŚRÓD UCZNIÓW I UCZENNIC OSÓB UCZĄCYCH W SZKOŁACH PONADPODSTAWOWYCH, BIORĄCYCH UDZIAŁ W BADANIU.....	15
WYKRES 14. OPINIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK NA TEMAT ŹRÓDEŁ INFORMACJI O INTERESUJĄCYCH ICH UCZNIÓW I UCZENNICE UCZELNIACH I KIERUNKACH STUDIÓW	17
WYKRES 15. OPINIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK NA TEMAT RODZAJÓW INFORMACJI O INTERESUJĄCYCH ICH UCZNIÓW I UCZENNICE UCZELNIACH I KIERUNKACH STUDIÓW	18
WYKRES 16. DEKLARACJE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK DOTYCZĄCE ZETKNIĘCIA SIĘ Z MATERIAŁAMI (TREŚCIAMI) PROMUJĄCYMI STUDIOWANIE W UNIWERSYTECIE ŚLĄSKIM.....	19
WYKRES 17. MIEJSCA I OKOLICZNOŚCI, W KTÓRYCH NAUCZYCIELE I NAUCZYCIELKI ZETKNĘLI SIĘ Z MATERIAŁAMI (TREŚCIAMI) PROMUJĄCYMI STUDIOWANIE W UNIWERSYTECIE ŚLĄSKIM	20
WYKRES 18. DEKLARACJE DOTYCZĄCE REALIZOWANIA WSPÓŁPRACY SZKÓŁ REPREZENTOWANYCH PRZEZ NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELKI Z UNIWERSYTETEM ŚLĄSKIM.....	21
WYKRES 19. WYDARZENIA ORGANIZOWANE LUB WSPÓŁORGANIZOWANE PRZEZ UNIWERSYTET ŚLĄSKI, W KTÓRYCH BIORĄ UDZIAŁ UCZNIOWIE I UCZENNICE SZKÓŁ REPREZENTOWANYCH PRZEZ NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELKI UCZESTNICZĄCE W BADANIU	22
WYKRES 20. OPINIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK NA TEMAT ZASADNOŚCI ORGANIZOWANIA SPOTKAŃ UCZNIÓW ICH SZKÓŁ Z PRACOWNIKAMI, STUDENTAMI ORAZ ABSOLWENTAMI UNIWERSYTETU ŚLĄSKIEGO.....	23
WYKRES 21. OPINIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK NA TEMAT ATRAKCYJNOŚCI RÓŻNYCH FORM SPOTKAŃ UCZNIÓW I UCZENNIC Z KADRĄ AKADEMICKĄ UNIWERSYTETU ŚLĄSKIEGO	24
WYKRES 22. OPINIE NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELEK NA TEMAT UNIWERSYTETU ŚLĄSKIEGO	25

Szanowni Państwo,

w Uniwersytecie Śląskim trwają prace nad opracowaniem nowej koncepcji studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich.

Merytoryczną podstawę planowanych zmian będą stanowiły m.in. wyniki prowadzonych aktualnie badań społecznych w różnych grupach respondentów. Przy modyfikacji oferty studiów szczególnie zależy nam na poznaniu opinii nauczycieli i nauczycielek szkół ponadpodstawowych. Dzięki Państwu możemy uzyskać cenne informacje, które mogą przyczynić się do uatrakcyjnienia oferty edukacyjnej w Uniwersytecie.

Pytania dotyczące szkoły prosimy odnieść do tej, w której realizują Państwo największą liczbę godzin.

Będziemy wdzięczni za udzielenie odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety. Czas wypełnienia nie powinien przekroczyć 10 minut. Jednocześnie zapewniamy o anonimowości prowadzonych badań.

Badanie jest realizowane w ramach projektu pt. „Wyspy Wiedzy” dofinansowanego w ramach Programu Edukacja ze środków Mechanizmu Finansowego EOG na lata 2014-2021 oraz Środków Krajowych.

W razie pytań i wątpliwości prosimy o kontakt z koordynatorkami badań: dr Agatą Zygmunt-Ziemianek (agata.zygmunt@us.edu.pl) lub dr Magdaleną Wołek (magdalena.wolek@us.edu.pl).

Dziękujemy za udział w badaniu.

1. Jak Pan_i sędzi, ilu uczniów w Pan_i szkole ma w pierwszym semestrze klasy maturalnej sprecyzowane plany dotyczące podjęcia studiów tuż po ukończeniu szkoły?
 - a. wszyscy
 - b. większość
 - c. mniej więcej połowa
 - d. mniej niż połowa
 - e. tylko nieliczni (najwyżej kilka osób)
 - f. nie wiem

2. Ilu uczniów klas maturalnych w Pana_i szkole zwykle podejmuje studia tuż po ukończeniu szkoły?
 - a. wszyscy
 - b. większość
 - c. mniej więcej połowa
 - d. mniej niż połowa
 - e. tylko nieliczni (najwyżej kilka osób)
 - f. nie wiem

3. Jakie czynniki – Pana_i zdaniem – odgrywają najważniejszą rolę przy podejmowaniu przez uczniów decyzji o podjęciu studiów na konkretnej uczelni? Proszę wybrać maksymalnie trzy najważniejsze czynniki
 - a. pozycja uczelni w rankingach szkół wyższych
 - b. oferta edukacyjna – możliwość podjęcia studiów na konkretnym kierunku prowadzonym przez daną uczelnię
 - c. wielkość uczelni
 - d. kadra naukowa i dydaktyczna uczelni, którą tworzą wybitni fachowcy i znane osobistości
 - e. mała odległość uczelni od miejsca zamieszkania
 - f. duża odległość uczelni od miejsca zamieszkania
 - g. oferta dodatkowa uczelni, obejmująca staże, praktyki, wymiany zagraniczne itp.

- h. dodatkowe formy wsparcia oferowane studentom, np. specjalne stypendia, dopłaty
- i. wysokość opłat za studia
- j. dogodny terminy rekrutacji
- k. pozycja konkretnego kierunku w ogólnopolskim rankingu
- l. oferta działających w uczelni organizacji studenckich/kół naukowych
- m. opinia absolwentów na temat uczelni
- n. atmosfera panująca w uczelni
- o. różnorodność i bogactwo życia studenckiego
- p. Inne czynniki. Jakież?

4. Jakże kierunki studiów wybierają najczęściej Pana_i uczniowie? Proszę wskazać trzy najpopularniejsze kierunki studiów.

5. Czym – Pana_i zdaniem – uczniowie kierują się przy wyborze kierunku studiów? Proszę wybrać maksymalnie trzy najważniejsze czynniki

- a. perspektywami zatrudnienia po ukończeniu studiów
- b. własnymi zainteresowaniami
- c. popularnością kierunku
- d. modą na studiowanie na danym kierunku
- e. ciekawością
- f. swoimi predyspozycjami (np. uzdolnieniami artystycznymi, predyspozycjami fizycznymi)
- g. sugestiami innych ludzi
- h. zbieżnością programu kierunku z planowaną pracą zawodową
- i. możliwością pogodzenia studiów z pracą zarobkową
- j. perspektywą wysokich zarobków po ukończeniu studiów na kierunku
- k. informacjami na temat kierunku pochodzącymi z mediów
- l. czymś innym, czym?

6. Z jakich źródeł – Pana_i zdaniem – uczniowie czerpią na ogół informacje na temat interesujących ich uczelni i kierunków studiów? Proszę wskazać wszystkie źródła brane pod uwagę przez uczniów.

- a. wizyty od przedstawicieli uczelni, którzy odwiedzają szkołę
- b. z wizyty w uczelniach
- c. od doradców zawodowych
- d. od nauczycieli
- e. od rodziny
- f. od koleżanek/kolegów
- g. z targów edukacyjnych
- h. ze stron internetowych uczelni
- i. z oficjalnych profili uczelni w mediach społecznościowych
- j. z innych niż uczelniane profili w mediach społecznościowych
- k. z internetowych serwisów maturalnych
- l. z prasy
- m. z radia
- n. z telewizji
- o. z imprez organizowanych przez uczelnie
- p. z kampanii reklamowych, materiałów promocyjnych
- q. z innych źródeł, jakich?

7. Czyje rady – Pana_i zdaniem – na ogół biorą pod uwagę uczniowie, podejmując decyzję o wyborze uczelni i kierunku studiów? Proszę wskazać wszystkie osoby, z których rad korzystają uczniowie.

- a. rodziców
- b. rodzeństwa
- c. koleżanek/kolegów
- d. nauczycieli
- e. doradcy zawodowego
- f. innych osób, jakich?
- g. niczyje, zwykle sami podejmują tę decyzję

8. Jakich informacji – Pana_i zdaniem – uczniowie poszukują na temat uczelni, w których zamierzają studiować? Proszę wskazać wszystkie rodzaje poszukiwanych informacji.

- a. o dostępnych kierunkach studiów
- b. na temat kryteriów kwalifikacji na studia
- c. na temat miejsca, jakie uczelnia zajmuje w rankingach szkół wyższych
- d. na temat stypendiów dla najlepszych studentów
- e. na temat stypendiów socjalnych/pomocy dla studentów znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej
- f. na temat działających w uczelni organizacji studenckich/kół naukowych
- g. na temat akademików
- h. na temat programów wymiany międzynarodowej dla studentów
- i. na temat działalności naukowej uczelni
- j. opinii absolwentów na temat uczelni
- k. na temat zaplecza/infrastruktury dla studentów (np. punkty gastronomiczne, biblioteka, punkty ksero)
- l. o atmosferze panującej na uczelni
- m. na temat życia studenckiego
- n. innych informacji, jakich?

9. Ilu spośród Pana_i uczniów zwykle podejmuje studia w Aglomeracji Śląskiej?

- a. wszyscy
- b. większość
- c. mniej więcej połowa
- d. mniej niż połowa
- e. tylko nieliczni (najwyżej kilka osób)
- f. nie wiem

10. Jakie uczelnie w Aglomeracji Śląskiej są najczęściej wybierane przez Pana_i uczniów? Proszę wybrać maksymalnie trzy uczelnie najczęściej wybierane przez Pana/Pani uczniów.

- a. Akademia Muzyczna
- b. Akademia Sztuk Pięknych
- c. Akademia WSB
- d. Akademia Wychowania Fizycznego
- e. Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa

- f. Politechnika Śląska
- g. Śląski Uniwersytet Medyczny
- h. Uniwersytet Ekonomiczny
- i. Uniwersytet SWPS
- j. Uniwersytet Śląski
- k. Wyższa Szkoła Bankowa w Chorzowie
- l. Wyższa Szkoła Humanitas
- m. Wyższa Szkoła Techniczna
- n. Wyższa Szkoła Zarządzania Ochroną Pracy
- o. Inna szkoła, jaka?
- p. nie wiem

11. Czy kiedykolwiek zetknął_ęła się Pan_i z materiałami (treściami) promującymi studiowanie na Uniwersytecie Śląskim?

- a. tak
- b. nie → Proszę przejść do pytania nr

12. Gdzie zetknął_ęła się Pan_i się z materiałami (treściami) promującymi studiowanie w Uniwersytecie Śląskim? Proszę wskazać wszystkie miejsca, w których się Pan_i zetknął_ęła z tego typu materiałami (treściami)

- a. na profilu UŚ w serwisach społecznościowych
- b. na stronie internetowej UŚ
- c. na stronie internetowej szkoły, w której pracuję
- d. na stronach internetowych serwisów maturalnych
- e. na plakatach, bilbordach, citylightach w przestrzeni miejskiej
- f. w gazetach
- g. w radiu
- h. otrzymałem_am materiały promujące studiowanie w UŚ w formie papierowej
- i. w innym miejscu, jakim?

13. Czy Pana_i szkoła współpracuje z Uniwersytetem Śląskim?

- a. tak
- b. nie
- c. nie wiem

14. W jakich wydarzeniach/zajęciach organizowanych lub organizowanych przez Uniwersytet Śląski biorą udział uczniowie Pana_i szkoły? Proszę zaznaczyć wszystkie wydarzenia, w których uczniowie biorą udział.

- a. Śląski Festiwal Nauki
- b. Studencki Festiwal Nauki
- c. Juwenalia Śląskie
- d. Gala „Śląskie Asy”
- e. Uniwersytet Najlepszych
- f. dni otwarte
- g. targi edukacyjne
- h. wykłady otwarte
- i. zajęcia dla uczniów szkół ponadpodstawowych
- j. olimpiady/konkursy przedmiotowe
- k. inne, jakie?
- l. nie wiem

15. Czy Pana_i zdaniem dobrze byłoby częściej niż obecnie organizować spotkania uczniów Pan_i szkoły z:
- tak nie nie mam zdania
- a. pracownikami Uniwersytetu Śląskiego
b. studentami Uniwersytetu Śląskiego
c. absolwentami Uniwersytetu Śląskiego
16. Które formy spotkań uczniów Pana_i szkoły z pracownikami Uniwersytetu Śląskiego warto realizować? Proszę zaznaczyć wszystkie formy, które uważa Pan_i za atrakcyjne/interesujące,
- a. wykłady popularnonaukowe
b. dyskusje i debaty
c. warsztaty
d. prezentacje książek – spotkania autorskie
e. prezentacje efektów prac naukowych takich jak odkrycia i wynalazki
f. spotkania informacyjne dotyczące studiów
g. Inne formy (jakie?)
17. Proszę określić, na ile zgadza się Pan_i z poniższymi stwierdzeniami. Proszę zastosować skalę od 0 do 5, gdzie: 1 – zdecydowanie nie; 2 – raczej nie; 3 – ani nie, ani tak; 4 – raczej tak; 5 – zdecydowanie tak; 0 – trudno powiedzieć
- a. Oferta dydaktyczna Uniwersytetu Śląskiego jest atrakcyjna – każdy absolwent szkoły średniej może tu znaleźć interesujący go kierunek studiów
b. Uniwersytet Śląski jest ważnym ośrodkiem akademickim w Polsce
c. Uniwersytet Śląski jest wizytówką miasta
d. Uniwersytet Śląski to uczelnia mniej atrakcyjna niż inne
e. Po studiach w Uniwersytecie Śląskim istnieją dobre perspektywy zatrudnienia dla absolwentów
f. Uniwersytet Śląski jest prestiżową uczelnią, której dyplom ma znaczenie

METRYCZKA

18. Płeć
- a. kobieta
b. mężczyzna
c. inna
19. Wiek
- a. do 30 lat
b. 31-40 lat
c. 41-50 lat
d. 51-60 lat
e. powyżej 60 lat
20. W jakiej uczelni ukończył_a Pan_i studia?
- a. Uniwersytet Śląski
b. Uczelnia inna niż Uniwersytet Śląski

21. W jakiej szkole Pan_i pracuje?
- a. liceum ogólnokształcące
 - b. technikum
 - c. Inna szkoła, jaka?
22. W jakim mieście znajduje się szkoła, w której Pan_i pracuje?
23. Czy szkoła, w której Pan_i pracuje jest publiczna?
- c. tak
 - d. nie